

Izveštaj o vanjskom vrednovanju studijskih programa Tekstilno inženjerstvo (prvi ciklus) i Tekstilno inženjerstvo (drugi ciklus) Tehnološkog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci

AVORS broj i datum: 1/02-04-2-271-17/22 od 19.04.2024. godine

Datumi posjete: 18. i 19. april 2024. godine

Lokacija: Banja Luka

Komisija za vanjsko vrednovanje:

- Prof. dr Husejin Keran , stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, predsjednik
- Prof. dr Selma Čorbo, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član
- Prof. dr Enisa Omanović-Miklićanin, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član
- Prof. dr Damir Magdić, međunarodni stručnjak, član
- dr Emina Boškailo, stručnjak iz reda privrede i prakse, član i
- Omar Zerem, MA, student, član.

Koordinator: mr Duška Radmanović

Kriterijumi evaluacije: Standardi i smjernice za osiguranje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja – ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in European Higher Education Area - European Association for Quality Assurance in Higher Education, 2015), Kriterijumi za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija u BiH, Pravilnik o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa Republike Srpske.

Sadržaj

1.0 Aplikacija	3
1.1 Informacija o procesu akreditacije	3
1.2 Podaci o visokoškolskoj ustanovi	4
1.3 Podaci o zahtjevu	6
2.0 Vanjsko vrednovanje	7
2.1 Prethodne aktivnosti	7
2.2 Posjeta visokoškolskoj ustanovi	9
3.0 Mišljenje o ishodu vanjskog djelovanja	10
3.1 Ocjena kvaliteta po pojedinačnim kriterijumima	11
3.2 Izveštaj o akreditaciji studijskih programa	11
3.3 Preporuka za akreditaciju	47

1.1 Informacija o procesu akreditacije

Univerzitet u Banjoj Luci (u daljem tekstu: Univerzitet) predao je prijavu za akreditaciju klastera studijskih programa iz oblasti inženjerstva i tehnologije 2. juna 2022. godine Agenciji za visoko obrazovanje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija) koja je zavedena pod brojem protokola Agencije 01/02-04-2-271/22 od 02. juna 2022. godine, a naknadno, na 93. sjednici Senata od 25. maja 2023. godine usvojio je Izvještaj o samovrednovanju Univerziteta u Banjoj Luci i 22. juna 2023. godine Univerzitet je podnio zahtjev za akreditaciju ustanove. Radi racionalizacije postupci su spojeni.

Agencija je 27. januara 2023. godine aktom broj 01/02-04-2-271-2/22 zatražila od Ministarstva za naučnotehnoški razvoj, visoko obrazovanje i informaciono društvo Republike Srpske, kao nadležnog organa uprave, provjeru legitimnosti rada ustanove i studijskih programa, a istog dana aktom br. 01/02-04-2-271-3/22 od Republičke uprave za inspeksijske poslove podatke u vezi sa vršenjem inspeksijskog nadzora nad Univerzitetom i sudijskim programima.

Ministarstvo je dopisom broj 19.040/612-22/23 od 14. februara 2023. godine informisalo Agenciju da su za Univerzitet i studijske programe izdata rješenja i dozvole za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i izvođenje studijskih programa, te da se u Ministarstvu ne vodi nijedan drugostepeni postupak u kojem je žalitelj Univerzitet.

Republička uprava za inspeksijske poslove je odgovorila dopisom broj 24.120/054-114-5/23 od 21. marta 2023. godine i konstatovala je da ustanova radi u skladu sa zakonskim propisima.

Agencija je rješenjem broj 01/02-04-2-271-1/22 od 14. jula 2022. godine za koordinатора postupka akreditacije Univerziteta u Banjoj Luci i klastera studijskih programa imenovala pomoćnika direktora za akreditaciju i međunarodnu saradnju, mr Dušku Radmanović.

Agencija je 6. juna 2023. godine sa Univerzitetom zaključila Ugovor za usluge akreditacije Univerziteta i klastera studijskih programa pod brojem protokola Agencije 01/02-04-2-271-6/22, koje će Agencija izvršiti na osnovu:

- analize usaglašenosti dokumentacije sa zakonskim zahtjevima (legitimnost zahtjeva), kompletnosti dokumentacije u odnosu na važeće zakonske propise Republike Srpske i Bosne i Hercegovine, kao i pravilima evropskih asocijacija u ovoj oblasti i
- vanjskog vrednovanja u svrhu akreditacije sa ciljem utvrđivanja usaglašenosti sa zahtjevima Standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja, kriterijuma za akreditaciju studijskih programa i visokoškolskih ustanova i procjene usaglašenosti strukture i sadržaja studijskih programa sa utvrđenim izlaznim profilima.

Ugovorom su definisane obaveze Univerziteta i Agencije kao i povjerljivost svih informacija pruženih u toku postupka vanjskog vrednovanja.

Agencija je zatim sproveda postupak odabira članova Komisije stručnjaka u skladu sa Pravilnikom o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa, te u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju

Republike Srpske i Zakonom o obezbjeđenju kvaliteta u visokom obrazovanju Republike Srpske, aktom broj 01/02-04-2-271-5-1/22 od 31. marta 2023. godine uputila Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH Prijedlog za imenovanje Komisije domaćih i međunarodnih stručnjaka za ocjenjivanje i reviziju kvaliteta i davanje preporuka o akreditaciji Univerziteta u Banjoj Luci i klastera studijskih programa iz oblasti inženjerstva i tehnologije (dalje: Komisija stručnjaka).

Imenovana je Komisija stručnjaka u sljedećem sastavu:

- Prof. dr Husejin Keran, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, predsjednik
- Prof. dr Selma Čorbo, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član
- Prof. dr Enisa Omanović-Miklićanin, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član
- Prof. dr Damir Magdić, međunarodni stručnjak, član
- dr Emina Boškailo, stručnjak iz reda privrede i prakse, član i
- Omar Zerem, MA, student, član.

Nakon izvršenog imenovanja Komisije domaćih i međunarodnih stručnjaka od strane Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH rješenjem broj: 05-33-1-158-2/23 od 12. aprila 2023. i 05-33-1-158-4/23 od 10. oktobra 2023. godine pristupilo se detaljnoj analizi dokumentacije nakon čega su uslijedile aktivnosti na pripremi posjete visokoškolskoj ustanovi.

1.2 Podaci o visokoškolskoj ustanovi

Podaci o visokoškolskoj ustanovi	
Naziv, adresa i e-mail adresa institucije	Univerzitet u Banjoj Luci Bulevar vojvode Petra Bojovića 1A 78 000 Banja Luka info@unibl.org
Internet adresa	https://unibl.org/
Naziv, broj i datum akta o osnivanju	Samoupravni sporazum o osnivanju Univerziteta u Banjoj Luci, 25. septembar 1975. godine. Predsjedavajuće tijelo rektora odnosno prorektora svih jugoslovenskih Univerziteta, 7. novembar 1975. godine.
Poresko-identifikacioni broj (PIB)	PIB 401017720111
Matični broj dodijeljen od Republičkog zavoda za statistiku	01040251
Ime, prezime i adresa (naziv i sjedište) osnivača	Ekonomski fakultet, Ekonomski institut, Elektrotehnički fakultet, Institut za ispitivanje građevinskog materijala, Mašinski fakultet, OOUR Institut za hemijsku preradu

	drveta Incel, OOUR Istraživačko-razvojni centar „Jelšingrad“, OOUR za profesionalnu elektroniku „Rudi Čajavec“, Pedagoška akademija, Poljoprivredni zavod, Pravni fakultet, Tehnološki fakultet, Veterinarskostočarski centar, Viša ekonomsko-komercijalna škola, svi u Banjoj Luci, i Viša tehnička škola u Bihaću.
Broj i datum odluke o imenovanju lica ovlašćenog za zastupanje	02/04-3.2697-1/21 od 29.11.2021. godine
Broj i datum dozvole za rad visokoškolske ustanove	07.2-9616/07 od 28.12.2007. godine
Broj i datum dozvole za rad van sjedišta	07.023/612-625-2/10 od 12.11.2010. godine
Organizacione jedinice koje se posjećuju i odgovorna lica	<ol style="list-style-type: none"> 1. Akademija umjetnosti, Dragana Purković-Macan, ma, vanr. prof. 2. Arhitektonsko-građevinsko- geodetski fakultet, dr Saša Čvoro, vanr. prof. 3. Ekonomski fakultet, dr Milenko Krajišnik, vanr. prof. 4. Elektrotehnički fakultet, dr Zoran Đurić, red. prof. 5. Mašinski fakultet, dr Aleksandar Milašinović, red. prof. 6. Medicinski fakultet, dr Ranko Škrbić, red. prof. 7. Poljoprivredni fakultet, dr Zlatan Kovačević, red. prof. 8. Pravni fakultet, dr Željko Mirjanić, red. prof. 9. Prirodno-matematički fakultet dr Goran Trbić, red. prof. 10. Rudarski fakultet, dr Vladimir Malbašić, vanr. prof. 11. Tehnološki fakultet, dr Borislav Malinović, vanr. prof. 12. Fakultet političkih nauka, dr Ranka Perić-Romić, vanr. prof. 13. Fakultet fizičkog vaspitanja i sporta, dr Borko Petrović, vanr. prof. 14. Filozofski fakultet, dr Srđan Dušanić, red. prof. 15. Filološki fakultet, dr Biljana Babić, red. prof. 16. Šumarski fakultet, dr Marijana Kapović-Solomun, vanr. prof.

	17. Fakultet bezbjednosnih nauka, dr Predrag Ćeranić, docent
Kontakt osoba (za posjetu)	Prorektor za nastavu i studentska pitanja prof. dr Strain Posavljak
Broj telefona	051/321-181

1.3 Podaci o zahtjevu

Univerzitet je uz zahtjev za akreditaciju dostavio popunjen aplikacioni obrazac prateći odgovarajuće standarde i kriterijume, kao i samoevaluacioni izvještaj i prateću dokumentaciju koja je hiperlinkovima povezana s aplikacionim obrascem (Statut, Rješenja i dozvole za rad, Strategiju, Pravilnik o osiguranju kvaliteta Univerziteta i dr.). Prethodno je Univerzitet prijavio akreditaciju klastera studijskih programa, dostavio popunjene aplikacione obrasce kao i samoevaluacione izvještaje i prateću dokumentaciju za prijavljene studijske programe.

Univerzitet u Banjoj Luci je zahtjevom broj 01-2.1155/22 od 02. juna 2022. godine prijavio 17 studijskih programa za akreditaciju. Pravilnikom o određivanju visine naknada za pružanje usluga iz nadležnosti Agencije i vrstama i načinu raspodjele vlastitih prihoda propisani su normativi rada Komisije stručnjaka koji za klasteru akreditaciju predviđaju akreditaciju najviše deset studijskih programa u jednom klasteru. Takođe, na Listi stručnjaka sa kojeg se bira Komisija stručnjaka za akreditaciju Univerziteta i klastera studijskih programa ne nalazi se dovoljan broj stručnjaka iz svih užih naučnih oblasti kojima pripadaju navedeni studijski programi. Analizirajući sve navedeno Agencija je zaključila da je u prvoj fazi moguće sprovesti postupak vanjskog vrednovanja za sljedeće studijske programe:

Studijski program prijavljen za akreditaciju		
Naziv studijskog programa:	Nivo studija	Naziv(i) izlaznih kvalifikacija
Hemija	1.ciklus	-Diplomirani hemičar -240 ECTS i Diplomirani profesor hemije 240 ECTS
Tekstilno inženjerstvo	1.ciklus	-Diplomirani inženjer tekstilnog inženjerstva - 180 ECTS, Smjer: Dizajn i konfekcija - Diplomirani inženjer tekstilnog inženjerstva - 240 ECTS, Smjer: Odjevna tehnologija i dizajn - Diplomirani inženjer tekstilnog inženjerstva - 240 ECTS, Smjer: Obučarska tehnologija i dizajn

Grafičko inženjerstvo	1.ciklus	-Diplomirani inženjer grafičke tehnologije - 240 ECTS, Smjer - Opšti
Prehrambene tehnologije i industrijske biotehnologije, sa smjerovima: - Proizvodni; - Kontrola kvaliteta i higijenske ispravnosti namirnica; - Nutritivni kvalitet hrane i ishrane.	1.ciklus	-Diplomirani inženjer prehrambene tehnologije 240 ECTS - Proizvodni -Diplomirani inženjer prehrambene tehnologije 240 ECTS - Kontrola kvaliteta i higijenske ispravnosti namirnica -Diplomirani inženjer prehrambene tehnologije 240 ECTS - Nutritivni kvalitet hrane i ishrane
Hemija	2.ciklus	-Master hemije - 300 ECTS
Tekstilno inženjerstvo	2.ciklus	-Master tekstilnog inženjerstva - 300 ECTS, smjer: Dizajn i odjevna tehnologija - Master tekstilnog inženjerstva - 300 ECTS, smjer: Odjevna tehnologija - Master tekstilnog inženjerstva - 300 ECTS, smjer: Obučarska tehnologija
Grafičko inženjerstvo	2.ciklus	-Master inženjer grafičke tehnologije - 300 ECTS, Smjer - Opšti
Prehrambeno inženjerstvo	2.ciklus	-Master prehrambenog inženjerstva – 300 ECTS
Hemijsko inženjerstvo	2.ciklus	-Master hemijskog inženjerstva - 300 ECTS,

2.0 Vanjsko vrednovanje

Predmet vanjskog vrednovanja jeste ocjena kvaliteta Univerziteta (ocjena i revizija kvaliteta i davanje preporuke o akreditaciji Univerziteta) i kvaliteta studijskih programa i njegovih ishoda (mogućnost zaposlenja svršenih studenata).

2.1 Prethodne aktivnosti

Nakon pregleda dostavljene dokumentacije za akreditaciju Univerziteta i klastera studijskih programa te nakon izvršene provjere legitimnosti visokoškolske ustanove otpočele su pripreme Komisije stručnjaka u sljedećem sastavu:

- Prof. dr Husejin Keran , stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, predsjednik

- Prof. dr Selma Čorbo, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član
- Prof. dr Enisa Omanović-Miklićanin, stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član
- Prof. dr Damir Magdić, međunarodni stručnjak, član
- dr Emina Boškailo, stručnjak iz reda privrede i prakse, član i
- Omar Zerem, MA, student, član.

Komisija je na razmatranje dobila dokumentaciju visokoškolske ustanove i studijskih programa, popunjene aplikacione obrasce, samoevaluacioni izvještaj, te brojnu prateću dokumentaciju.

Komisija je takođe dobila Standarde i smjernice za osiguranje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja, Kriterijume za akreditaciju visokoškolske ustanove i Kriterijume za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija u BiH, Pravilnik o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa Republike Srpske, obrasce liste provjere za člana Komisije stručnjaka i obrasce izvještaja.

Agencija je organizovala online sastanak preko google meet aplikacije sa Komisijom stručnjaka 16. januara 2024. godine kojem su prisustvovali koordinator i četiri člana Komisije stručnjaka. Naknadno je 19. januara 2024. godine održan još jedan online sastanak za preostala dva člana Komisije stručnjaka koji nisu bili u prilici da učestvuju na prethodnom online sastanku. Tokom sastanaka Komisija je utvrdila metodologiju rada i između ostalog usaglasila, poštujući akte Agencije i sve relevantne propise u Republici Srpskoj i BiH, da svaki član Komisije ima obavezu da na osnovu analizirane dokumentacije visokoškolske ustanove popuni obrazac individualne liste provjere koja služi kao podsjetnik članu Komisije sa pitanjima, zapažanjima i zahtjevima za dodatne dokumente za posjetu ustanovi. Na sastanku su dogovorene sve pojedinosti rada, te usaglašeno zajedničko razumijevanje zahtjeva standarda i kriterijuma.

Putem elektronske pošte koordinator je sa Komisijom usaglasio prijedlog termina i Plan i program posjete visokoškolskoj ustanovi, koji predviđa posjetu u trajanju od dva radna dana Univerzitetu u Banjoj Luci i Prirodno-matematičkom fakultetu, te naknadnu posjetu Tehnološkom fakultetu.

Prije posjete Komisije za vanjsko vrednovanje, rukovodstvo i predstavnici službi Univerziteta su upoznati sa detaljima i tokom predstojeće posjete, te im je blagovremeno dostavljen Plan i program posjete koji su dopunili imenima učesnika na svakom pojedinom sastanku. Predmet vanjskog vrednovanja je Univerzitet u Banjoj Luci i klaster studijskih programa iz oblasti inženjerstva i tehnologije kroz procjenu obavljanja osnovne djelatnosti u odnosu na stepen ispunjenosti Kriterijuma za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija u BiH i relevantnih Evropskih standarda i smjernica za obezbjeđenje kvaliteta u visokom obrazovanju, kao što je navedeno u Aplikaciji za akreditaciju.

Tokom sastanka je usaglašen fokus na pojedina pitanja, razmijenjena su mišljenja stečena nakon pregleda aplikacija Univerziteta i studijskih programa, usaglašen način vođenja razgovora, kao i druga pitanja od važnosti za profesionalan rad Komisije stručnjaka.

2.2 Posjeta visokoškolskoj ustanovi

Posjeta Tehnološkom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci realizovana je 18. i 19. aprila 2023. godine, a Plan i program posjete (dalje: Plan posjete) dostupan je u arhivi Agencije, uz dosije Univerziteta, i usaglašen je sa svim članovima Komisije stručnjaka, te blagovremeno dostavljen Univerzitetu kako bi se pripremila dokumentacija koju članovi Komisije stručnjaka traže na uvid i da bi rad na vrednovanju bio što bolje organizovan.

Planom posjete bilo je predviđeno da Komisija stručnjaka razgovara sa sljedećim sagovornicima:

- rukovodstvom fakulteta,
- timom za kvalitet i timom za pripremu samoevaluacijskih izvještaja,
- sa predstavnicima pravne službe, računovodstva i drugih opštih službi,
- sa predstavnicima Kancelarije za međunarodnu i međuuniverzitetsku saradnju i Centra za razvoj i podršku istraživanju,
- sa predstavnicima akademskog osoblja,
- sa predstavnicima studenata,
- sa predstavnicima diplomiranih studenata/alumni i
- sa predstavnicima tržišta rada.

Svi sastanci su realizovani u skladu sa planom posjete.

Tokom prvog radnog dana 18. februara 2024. godine, Komisija stručnjaka je održala prvi sastanak sa rukovodstvom Tehnološkog fakulteta, potom je uslijedio sastanak sa timom za kvalitet i timom za pripremu samoevaluacijskih izvještaja, a nakon toga sa predstavnicima administrativnih službi (studentska služba, biblioteka i dr.). Nakon pauze i interne konsultacije Komisije stručnjaka uslijedio je sastanak sa akademskim osobljem i studentima studijskih programa Prehrambene tehnologije i industrijske biotehnologije (prvi ciklus), Prehrambeno inženjerstvo (drugi ciklus) i Hemijsko inženjerstvo (drugi ciklus). Nakon pauze za ručak nastavio se razgovor sa predstavnicima privrede/tržišta rada i diplomiranim studentima Tehnološkog fakulteta. Obilaskom resursa završen je prvi dan posjete fakultetu.

Posjeta se nastavlja drugog radnog dana, 19. aprila, sastankom sa akademskim osobljem i studentima studijskih programa Tekstilno inženjerstvo (prvi i drugi ciklus) i Grafičkog inženjerstva (prvi i drugi ciklus) Tehnološkog fakulteta.

Nakon održanih sastanaka i obavljenih razgovora, članovi Komisije stručnjaka su na kraju održali interni sastanak na kojem su iznijeli individualna zapažanja i utiske sa pojedinih sastanaka, komentarisali dobijene informacije i analizirali rad Komisije stručnjaka. Tokom diskusije svi članovi Komisije stručnjaka su usaglasili stavove. Na kraju je slijedila usmena prezentacija izvještaja rukovodstvu Tehnološkog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci. O ovim zapažanjima date su i posebne preporuke u nastavku izvještaja.

3.0 Mišljenje o ishodu vanjskog vrednovanja

Vanjsko vrednovanje je urađeno provjerom nivoa ispunjenosti zahtjeva ESG standarda i Kriterijuma za akreditaciju visokoškolskih ustanova.

Kriterijumi za ocjenu nivoa ispunjenosti zahtjeva:

Nivo I - nema dokaza ili postoje djelimični, nepouzdana dokazi ispunjenja zahtjeva (potpuno novo ili strano u organizaciji),

Nivo II - zahtjev je planiran, postoji samo na papiru i/ili djelimično sproveden,

Nivo III - zahtjev je planiran, sproveden i prate se efekti,

Nivo IV- zahtjev je planiran, sproveden, prate se efekti, sa/bez uvođenja stalnih prilagođavanja i poboljšanja na osnovu poređenja sa najboljima.

I	VŠU ne ispunjava zahtjev
II	VŠU djelimično ispunjava zahtjev
III	VŠU pretežno ispunjava zahtjev
IV	VŠU u potpunosti ispunjava zahtjev

3.1 Ocjena kvaliteta po pojedinačnim kriterijumima

3.2 Izvještaj o akreditaciji studijskih programa

Vanjsko vrednovanje studijskih programa urađeno je na bazi:

- Analize dokumentacije studijskih programa koje je visokoškolska ustanova dostavila u sklopu zahtjeva za akreditaciju
- Posjete visokoškolskoj ustanovi i uvida u realno stanje obavljenom od strane Komisije stručnjaka.

Studijski programi vrednovani su u odnosu na Kriterijume za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija i to:

1. Politika osiguranja kvaliteta studijskih programa (1.1, 1.2, 1.3),
2. Kreiranje i usvajanje studijskih programa (2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6),
3. Učenje, poučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta (3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7),
4. Upis i napredovanje studenata, priznavanje i sertifikovanje (4.1, 4.2, 4.3),
5. Ljudski potencijala (5.1, 5.2, 5.3, 5.4),
6. Resursi i finansiranje (6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5),
7. Upravljanje informacijama o studijskim programima (7.1, 7.2),
8. Informisanje javnosti o studijskim programima (8.1),
9. Kontinuirano praćenje, periodična evaluacija i revizija studijskih programa (9.1, 9.2, 9.3, 9.4) i
10. Mobilnost akademskog osoblja i studenata (10.1, 10.2, 10.3).

Svoje stavove Komisija je gradila i na velikom broju dokaza i dokumenata koji se nalaze pohranjeni u arhivi Agencije za visoko obrazovanje Republike Srpske.

Naziv studijskog programa:	Nivo studija:	Naziv(i) izlaznih kvalifikacija:
Tekstilno inženjerstvo	1.ciklus	<ul style="list-style-type: none"> - Diplomirani inženjer tekstilnog inženjerstva - 180 ECTS, Smjer: Dizajn i konfekcija - Diplomirani inženjer tekstilnog inženjerstva - 240 ECTS, Smjer: Odjevna tehnologija i dizajn - Diplomirani inženjer tekstilnog inženjerstva - 240 ECTS, Smjer: Obučarska tehnologija i dizajn

1. Politika osiguranja kvaliteta studijskih programa (1.1, 1.2, 1.3)	
1.1	Visokoškolska ustanova ima usvojenu i javno dostupnu politiku unutrašnjeg obezbjeđenja kvaliteta studijskih programa kao dio njenog strateškog upravljanja.
1.2	Politika obezbjeđenja kvaliteta studijskih programa je usmjerena na promociju: istraživačkog rada, učenja i poučavanja, mobilnosti i internacionalizacije na studijskim programima, kao i sprečavanju plagijata radova nastavnika i završnih radova studenata na svim ciklusima studija.
1.3	Politika podržava razvoj kulture kvalitete u kojoj svi unutrašnji učesnici doprinose kvalitetu studijskih programa, te definiše način uključivanja spoljnih učesnika u tome.
<p>Dobre strane:</p> <p>Univerzitet u Banjoj Luci ima usvojenu i jasno definiranu politiku kvaliteta, a predmetni pravni akti objavljeni su na web stranicama Univerziteta i odnose se na sve sastavnice.</p> <p>Na web stranici su uz ostale dokumente objavljeni i: Statut Univerziteta u Banjoj Luci, Odluka o formiranju Komiteta za osiguranje kvaliteta, Strategija obezbjeđenja kvaliteta na Univerzitetu u Banjoj Luci, procedura za praćenje i unapređenje kvaliteta, kao i obraci za praćenje pokazatelja kvaliteta (https://www.unibl.org/sr/univerzitet/osiguranje-kvaliteta/sistem-kvaliteta), Strategija razvoja Univerziteta u Banjoj Luci za period 2017-2025. godine .</p> <p>Redovne godišnje aktivnosti obezbjeđenja kvaliteta su Studentska anketa o kvaliteti nastavnog procesa, Samoevaluacioni izvještaj univerziteta, Prikupljanje i obradu pokazatelja kvaliteta te Organizovanje seminara, tribina i radionica na teme iz osiguranja kvaliteta.</p>	

Na nivou Univerziteta uspostavljena je i Kancelarija za osiguranje kvaliteta (KoK) sa zaposlenim koordinatorom za osiguranje kvaliteta, a imenovani su i koordinatori kvaliteta u organizacionim jedinicama (fakultetima i akademiji).

Politika kvaliteta aktivno služi promociji istraživačkog rada, učenja i poučavanja, mobilnosti i internacionalizacije na studijskim programima, kao i sprečavanju plagijata radova nastavnika i završnih radova studenata na svim ciklusima studija. U potpunosti je transparentna i predviđa uključivanje vanjskih dionika. Kao preduvjet za osiguranje kvaliteta poučavanja, za upis na 1. ciklus studija provodi se prijemni – kvalifikacioni ispit iz matematike i kemije.

Slabe strane:

Izveštaj o internoj evaluaciji obiluje podacima ali nije u potpunosti prikladan za evaluaciju studijskog programa jer ne sadrži analize godišnjih indikatora iz sustava kvaliteta. Iz podataka u ovakvom izveštaju teško je provoditi analize uspjehnosti i donositi strategije razvoja utemeljene na pouzdanim indikatorima.

Zbog objektivnih razloga (manji broj srednjoškolaca, manji broj upisanih studenata, nedovoljan broj prerađivačkih privrednih kapaciteta za prijem svih studenata na studentsku praksu i zapošljavanje, komplicirane procedure za suradnju s privredom i dr.) Tehnološki fakultet djeluje u ograničenim uvjetima i otežano mu je daljnje podizanje kvaliteta rada u pojedinim područjima visokog obrazovanja.

Prema statističkim podacima i iskustvima veliki broj studenata odustaje od započetog studija jer se "nisu pronašli u području studija".

Preporuke za unapređenje:

Samoevaluacijske izveštaje za naredni akreditacijski ciklus treba popunjavati višegodišnjim brojčanim analizama i usporedbama indikatora za ocjenu kvaliteta. Iz ovakvih analiza moraju biti vidljivi trendovi porasta ili pada indikatora za pojedine aktivnosti.

Sve aktivnosti potencijalno korisne za privlačenje uspješnih srednjoškolaca, suradnje s privrednim i inozemnim partnerima potrebno je pojačano predstavljati na web stranici Tehnološkog fakulteta radi privlačenja studenata prikladnih za područje studija.

Pokretanje procedura za izmjene univerzitetskih i fakultetskih dokumenata koje bi omogućile uspješnije suradnje s privrednim i inozemnim subjektima trebalo bi provesti u što kraćem roku.

KRITERIJUM 1. Politika osiguranja kvaliteta studijskih programa

Ocjena ispunjenosti:

III

2. Kreiranje i usvajanje studijskih programa (2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6)

- 2.1 Visokoškolska ustanova ima uspostavljene procedure za kreiranje i usvajanje studijskih programa koji uključuju studente i sve zainteresovane strane.
- 2.2 Studijski programi su usklađeni sa naučnim i obrazovnim standardima i dostignućima određene naučne/umjetničke oblasti, zahtjevima srodnih naučnih oblasti u cilju sticanja multidisciplinarnih znanja, zahtjevima tržišta rada i međunarodnih reformskih procesa.
- 2.3 Ciljevi studijskog programa i ishodi učenja su jasno definisani i podudarni sa sadržajem studijskih programa i nivoom ciklusa studija i u skladu su sa strategijom ustanove. Ciljevi studijskog programa i ishodi učenja su uporedivi sa istim i/ili sličnim programima na visokoškolskim ustanovama u BiH i inostranstvu.
- 2.4 Ishodi učenja su utvrđeni i navedeni na svakom nivou studijskog programa, te su povezani sa standardima kvalifikacija, Kvalifikacionim okvirom u BiH i Okvirom kvalifikacija Evropskog prostora visokog obrazovanja (QF-EHEA).
- 2.5 Nastavni plan i program sadrži minimalno: pregled obaveznih i izbornih predmeta, okvirni sadržaj nastavne materije za svaki od predmeta (podijeljeno prema broju sedmica/nastavnih jedinica u sklopu jednog semestra), opterećenje studenta po predmetu, bodovnu vrijednost svakog predmeta iskazanu u skladu sa ECTS-om, načine provjere i vrednovanja kontinuiranog sticanja znanja studenta, bodovnu ECTS vrijednost završnog rada na I i II ciklusa studija, u zavisnosti od statusa ustanove, metode obezbjeđenja kvaliteta, liste obavezne i dopunske literature za svaki pojedini predmet, obavezne i specifične opremu za izvođenje programa/predmeta prema zahtjevima naučne/umjetničke oblasti.
- 2.6 Visokoškolska ustanova obezbjeđuje: interdisciplinarnost/ multidisciplinarnost plana i programa, internacionalizaciju nastavnog plana i programa, interakciju sa profesionalnom praksom, realizaciju praktične nastave i aktivno učešće studenata u naučno/umjetničkom istraživanju u okviru studijskog programa.

Dobre strane:

U okviru Univerziteta u Banjoj Luci, uspostavljene su procedure za kreiranje i usvajanje studijskih programa, gdje se iz razgovora sa različitim zainteresiranim stranama moglo vidjeti da su uglavnom bili uključeni u kreiranje studijskih programa.

Studijski programi su uglavnom usklađeni sa važećim standardima, te omogućavaju multidisciplinarni pristup na studijskom programu.

Ishodi učenja su jasno prikazani i predstavljeni tokom kreiranja i usvajanja studijskih programa, te su sastavni dio svakog silabusa, a što je proceduralno propisano.

Nastavni plan sadrži sljedeće: pregled obaveznih i izbornih predmeta, okvirni sadržaj nastavne materije za svaki od predmeta, a koji su podijeljeni prema broju sedmica i nastavnih jedinica u sklopu jednog semestra), opterećenje studenta po predmetu, bodovnu vrijednost svakog predmeta iskazanu u skladu sa ECTS-om, načine provjere i vrednovanja kontinuiranog sticanja znanja studenta, bodovnu ECTS vrijednost završnog rada na I i II ciklusa studija, u zavisnosti od statusa ustanove, metode obezbjeđenja kvaliteta, liste obavezne i dopunske literature za svaki pojedini predmet, obaveznu i specifičnu opremu za izvođenje programa i predmeta prema zahtjevima naučne oblasti.

Slabe strane:

Studenti drugog ciklusa, alumni, industrija i drugi ključni akteri nisu adekvatno uključeni u proces kreiranja programa i na taj način rezultirajući da programi ne odgovaraju stvarnim potrebama tržišta rada i studentima.

Nedovoljna ili mala uključenost studenata u radnim tijelima studijskog programa, posebno kod kreiranja praktičnih vježbi, odnosno praksi koje student treba da obavi tokom studija.

Preporuke za unapređenje:

Poboljšati način mjerenja zadovoljstva studenata, kao i ostalih zainteresiranih strana, radi dobijanja realnije slike o studijskom programu prvog ciklusa.

Bolje uključivanje studenata drugog ciklusa, posebno onih koji rade i koji žive u inozemstvu u kreiranje i usvajanje studijskog programa prvog ciklusa.

KRITERIJUM 2. Kreiranje i usvajanje studijskih programa

Ocjena ispunjenosti:

IV

3. Učenje, poučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta (3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7)

- 3.1. Akademsko osoblje koje izvodi nastavu je prethodno pripremljeno i motivisano za tu aktivnost, te u pripremi za tu aktivnost uzima u obzir rezultate anketa evaluacije kvaliteta učenja i poučavanja od strane studenata.
- 3.2. Akademsko osoblje motiviše i uključuje studente na preuzimanje aktivne uloge u istraživačko, naučno-istaživačkom i nastavno-obrazovnom procesu uz odgovarajuće usmjeravanje, konsultacije i podršku.
- 3.3. Studenti se ocjenjuju kroz javno dostupne procedure za pravedno, transparentno i dosljedno ocjenjivanje, kao i kroz različite oblike provjere znanja i vještina u skladu sa specifičnostima i postavljenim ciljevima studijskog programa.
- 3.4. Procedure ocjenjivanja regulišu: organizaciju testova i ispita, kriterije i metode ocjenjivanja od strane ispitivača i komisije, transparentnost ocjenjivanja i mogućnost žalbi studenata na ocjenjivanje.
- 3.5. Visokoškolska ustanova ima proceduru koja definiše postupak izrade, strukturu i vrednovanje završnog rada studenata određenog ciklusa studija, kao i prava obaveze studenta i mentora i uslove za mentorstvo.
- 3.6. Predstavnici studenata su uključeni u rad tijela visokoškolske ustanove čija je nadležnost upravljanje i donošenje određenih odluka o studijskim programima.
- 3.7. Visokoškolska ustanova ima uspostavljen mehanizam i procedure za podršku studentima za savjetovanje o budućem razvoju karijere.

Dobre strane:

Akademsko osoblje je unaprijed pripremljeno za nastavne aktivnosti, pravovremeno studente upoznaju sa silabusom predmeta i evaluiraju ga, što je potvrđeno od strane studenata. U kontaktu sa privrednicima, kolegama iz prakse i studentima oblikuju studijski program, a samim tim i silabuse, a sa akcentom na ciljeve i ishode učenja. Studentima je omogućena dostupnost nastavnog plana i programa

sa silabusima i na stranici fakulteta. Pojedini silabusi sadrže prilično staru literaturu. Komisija je u razgovoru sa studentima dobila informaciju da je teorijska nastava više zastupljena na prvoj godini, a da praktična nastava kreće na višim godinama. Istakli su zadovoljstvo teorijskom i praktičnom nastavom, odnosom student-nastavnik, resursima. Izborne predmete sa drugih studijskih programa ne mogu birati. U sklopu NPP imaju predmete (npr. Marketing) koji im omogućavaju oblikovanje tzv. "soft skills" poput komunikacije koja je izuzetno važna u realnom sektoru. Vlastiti biznis posjeduje 30-40% studenata.

Studenti su u dovoljnoj mjeri uključeni i motivisani u naučno istraživačkom pravcu, najprije pisanjem svojih završnih/diplomskih radova, učešćem na radionicama, studentskim konferencijama. Aktivni su na zajedničkim izložbama sa studentima sa drugih studijskih programa, svoju praksu i iskustvo obogaćuju izradom konfekcijskih odjela za različite struke (konobari, portiri i sl.), nude projektne prijedloge itd. Pojedini studenti su bili u školi dizajna u Mariboru, ali ova aktivnost nije vidljiva na stranici fakulteta. Pozitivan primjer je i društveno-koristan rad studenata, konkretno, studenti i profesori su zajedničkim snagama organizovali modnu reviju za osobe sa invaliditetom, sve odjevne predmete su radili na fakultetu.

Postupak ocjenjivanja studenata je regulisan Pravilnikom studiranja Univerziteta u Banjoj Luci. U okviru svakog predmetnog silabusa su date detaljne ispitne i predispitne aktivnosti koje se uzimaju u obzir kod formiranja završne ocjene. Procedure ocjenjivanja studenata su jasne i transparentne, studenti su potvrdili navedeno. Nije postojalo žalbi na ocjenjivanje. Redovno se provode analize uspjehnosti studenata na godišnjem nivou.

U okviru Pravilnika o studiranju na I i II ciklusu studija i silabusa u NPP je jasno navedeno ocjenjivanje studenata, što je studentima prezentovano na samom početku izvođenja predmeta. Ispitni rokovi i rezultati ispita su transparentni, objavljeni na oglasnoj ploči i stranici fakulteta. Postoji mogućnost žalbe studenata na ocjenjivanje što je regulisano Pravilnikom, međutim do sada se nisu susretali s istim.

Pravilnikom o studiranju na I i II ciklusu (<https://unibl.org/uploads/files/strane/pravila/2022/Pravila-studiranja-na-I-i-II-ciklusu-akademskih-studija.pdf>) je definisana procedura i postupak izrade završnog rada, ista je dostupna na stranici fakulteta sa svim pratećim dokumentima.

Predstavnici studenata aktivno usmeno komuniciraju sa kolegama, daju svoje prijedloge, mišljenja i slično, što predstavnici dalje na Vijećima i Senatima iznose.

Konkretan mehanizam i procedure u pismenom obliku nemaju, ali studenti ističu da svi iz kruga akademskog osoblja rado i nesebično pruža podršku studentima u razvoju njihove karijere. Potvrdu istog daje i broj studenata koji su već osnovali svoj biznis (3 od 10 studenata). Također, veliki broj svršenika posjeduje vlastiti biznis ili su zaposleni u struci. Neki studenti navode da su se zaposlili po preporuci nastavnika, što je svakako pozitivan primjer podrške studentima.

Slabe strane:

Nije formalizovana komunikacija studenata sa predstavnicima studenata u Vijećima, Senatima, nisu dostupni zapisnici sastanaka, te nije moguće jasno utvrditi održavanje istih i njihovu konzistentnost. Uključenost studenata je na razini pisanja završnih i diplomskih radova i njihovo eventualno predstavljanje rezultata na studentskim konferencijama.

Preporuke za unapređenje:

Komunikacija studenata sa predstavnicima studenata bi trebala biti transparentnija, u smislu da se javno oglašavaju na stranici fakulteta o sastancima, opismenjena, u smislu da se vode zapisnici sastanaka, prisutnost članova, zaključci, te izvještaj na godišnjem nivou o aktivnostima koje su provođene. Na takav način će se zaista znati konkretno učešće studenata u upravljačkim i drugim nivoima odlučivanja. Studente aktivnije uključiti u naučno-istraživački rad, u smislu izdavanja publikacija, što predstavlja uvertiru, a i motivaciju za nastavak studija ili čak rada studenata u akademskom pravcu.

KRITERIJUM 3. Učenje, poučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta

Ocjena ispunjenosti:

III

4. Upis i napredovanje studenata, priznavanje i sertifikovanje (4.1, 4.2, 4.3)

- 4.1. Upis studenata na studijski program bilo kojeg ciklusa vrši se na osnovu zakonskih odrednica, jasnih i transparentnih kriterijuma koji uključuju provjere znanja, sklonosti i sposobnosti kandidata i uspjeh u prethodnom školovanju, a u skladu sa analiziranim društvenim potrebama i obezbijeđenim resursima za izvođenje programa. Konkurs za upis se javno objavljuje na Web stranici ustanove i u medijima.
- 4.2. Procedure za priznavanje visokoobrazovnih kvalifikacija, perioda studija i prethodnog učenja, a što podrazumijeva i priznavanje neformalnog i informalnog učenja su uspostavljene. Procedure za priznavanje su u skladu sa Lisabonskom konvencijom o priznavanju.
- 4.3. Diplomiranim studentima se dodjeljuje dokument koji pojašnjava stečenu kvalifikaciju, uključujući ostvarene ishode učenja, te kontekst, nivo, sadržaj i status studija koji su pohađali i uspješno završili.

Dobre strane:

Nakon što se predloži Plan upisa studenata, odnosno upisna kvota za ponuđene studijske programe i cikluse studija, na prijedlog Vijeća fakulteta, nakon što Senat usvoji ide dalje do Ministarstva za naučnotehnološki razvoj, visoko obrazovanje i informaciono društvo koji potvrđuje i daje saglasnost za objavljivanje konkursa za upis studenata na dostupne cikluse studija. Javni poziv sadrži sve značajke neophodne studentima za upis, detalje o provjerama znanja (ukoliko se vrši), uspjehu i drugim sposobnostima koje se vrednuju pri upisu. Javni poziv je transparentan i objavljuje se u novinama, stranici Univerziteta i fakulteta, te društvenim mrežama koje posjeduju. Istekom javnog poziva, konačna lista upisanih studenata se javno objavljuje, a postoji postupak i vremenski rok žalbe.

Procedure za priznavanje visokoobrazovnih kvalifikacija su dostupne i u skladu su sa Lisabonskom konvencijom o priznavanju. S tim što još nije uvriježena praksa priznavanja neformalnog obrazovanja.

Studenti na zahtjev dobijaju potvrdu o stečenoj kvalifikaciji koja vrijedi do izdavanja diplome. Diploma i dodatak diplomi sadrže sve neophodne sastavnice koje opisuju stečene kvalifikacije. Studenti na zahtjev dobijaju diplomu i dodatak diplomi na stranom jeziku.

Slabe strane:

Postupci i realizacija priznavanja rezultata neformalnog i informalnog učenja nisu dovoljno uključeni u procesima priznavanja prethodnog učenja i stečenih kvalifikacija u dostupnim dokumentima fakulteta i Univerziteta. Njihova realizacija je samo u obliku priznavanja položenih predmeta ili pojedinačnih disciplina tokom slušanja i polaganja pojedinih predmeta. Priznavanje prethodnih kvalifikacija se vrši samo na osnovu ostvarenih kredita kod upisa ECTS kredita.

Preporuke za unapređenje:

Preporučuje se priznavanje vezati i za kvalifikaciju, čime će se ostvariti vertikalna prohodnost između studijskih programa. Preporučuje se intenzivirati aktivnosti i projekte koji se tiču priznavanja shodno praksama Evropskog obrazovnog prostora.

KRITERIJUM 4. Upis i napredovanje studenata, priznavanje i certifikovanje**Ocjena ispunjenosti:****IV****5. Ljudski potencijali (5.1, 5.2, 5.3, 5.4)**

- 5.1. Broj kompetentnog akademskog (nastavnici i saradnici) i neakademskog osoblja za kvalitetnu realizaciju studijskog programa je u skladu sa odgovarajućim aktom nadležne obrazovne vlasti koja propisuje kriterijume za licenciranje.
- 5.2. Visokoškolska ustanova ima definisanu politiku upravljanja ljudskim potencijalima sa jasnim i transparentnim kriterijumima za zapošljavanje akademskog osoblja, zaduženjima, opterećenjem i odgovornostima, kriterijumima za profesionalni razvoj, napredovanje i stručno usavršavanje akademskog osoblja i mehanizme za praćenje rada akademskog osoblja sa mjerama za unapređenje.
- 5.3. Akademsko osoblje je posvećeno istraživačkom, odnosno naučno-istraživačkom i umjetničkom radu, posebno kroz međunarodne naučno-istraživačke projekte, te zajedničke aktivnosti mentora i studenta na iznalažanju grantova ili stipendija.
- 5.4. Administrativnom i pomoćnom osoblju je omogućeno usavršavanje kroz učešće na obukama, posebno u vezi informatičkih sistema i sistema upravljanja.

Dobre strane:

Prema novom [Statut Univerziteta u Banjoj Luci](#), angažman akademskog osoblja na studijskom programu Tekstilno inženjerstvo vrši se prema [Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta na Univerzitetu u Banjoj Luci](#), a kvalitet osoblja se obezbjeđuje u skladu sa [Pravilnik o uslovima za izbor u naučno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i saradnička zvanja](#) u Banjoj Luci. Ovi dokumenti su u potpunosti usklađeni sa Zakonom o visokom obrazovanju i drugim relevantnim aktima.

Postupak izbora i angažovanja osoblja se vrši prema iskazanim potrebama za određena radna mjesta, a procedure izbora u smislu provjere kompetentnosti i kvaliteta vrše se na organima Univerziteta putem javno objavljenih Konkursa. Time se obezbjeđuje provođenje politika upravljanja ljudskim potencijalima, uključujući profesionalni razvoj, napredovanje i stručno usavršavanje.

Tehnološki fakultet ima ostvarene saradnje sa mnogim domaćim i međunarodnim Univerzitetima. Saradnja se realizuje kako u angažovanju i razmjeni nastavnika, ali posebno kroz međunarodne naučno-istraživačke projekte. Saradnja sa privredom na zadovoljavajućem nivou, što je veoma važno za prepoznatljivost studenata nakon završetka studija (I i II ciklusa) na tržištu rada. U toku studija, studenti terensku nastavu iz domena obučarske pa i tekstilne industije obavljaju u BiH. Saradnja među fakultetima na istim ili srodnim odsjecima realizuje kako u angažovanju i razmjeni nastavnika kroz međunarodne naučno-istraživačke projekte (HORAIZON, CEPUS, ERASMUS). Nakon završenog studija, zaposlnost kadrova je vidljiva na Google scholar.

Studij Tekstilno inženjerstvo, u prvoj godini studija upisano 23 studenta. Diplome studenata priznate u Švicarskoj i Njemačkoj. Praktična nastava za studente I ciklusa studija, realizuje se u BiH. Studijski programi za I ciklus, usklađeni sa studijskim programima Tehnoloških fakulteta u Ljubljani, Novom Sadu i Zagrebu. Sa manjim brojem studenata, realizuje se mentorska nastava. Planirano pokretanje studija na engleskom jeziku do 2025/26 godine. Redovnim studentima data mogućnost školovanja u skladu sa Bolonjskom deklaracijom. Valorizacija i razvoj naučno-istraživačkog rada na fakultetu uz uključivanje studenata drugog ciklusa i potpuna zaposlenost studenata nakon završenog studija u tekstilnoj, obučarskoj i drugim srodnim industrijama. Oko 30% svršenih studenata nakon studija, otvaraju svoje vlastite firme nakon završenog I ciklusa studija.

Zaposlenost studenata nakon završenog studija, otvara mogućnost brzog zaposlenja u tekstilnoj industriji i obučarskoj industriji na smjerovima Odjevna i obučarska tehnologija i dizajn. Nastavno osoblje zajedno sa studentima, rade na pružanju konsultantskih usluga za tekstilnu i obučarsku industriju. Nastavno osoblje ima ugovor o radu sa punim radnim vremenom a vanjski saradnici sklopljen ugovor o radu. Nema nastavnika čiji je broj časova veći od maksimalno dozvoljenog opterećenja.

Iz dostavljenih dokumenata o pokrivenosti nastave i opterećenju nastavnika, vidljivo je da je na studijskom programu Tekstilno inženjerstvo 1. ciklus angažovano 35 nastavnika, od čega 24 nastavnika, odnosno 69% ima ugovor o radu sa punim radnim vremenom.

Slabe strane:

Broj zaposlenog kadra na Odsjeku je trenutno zadovoljavajući. Zbog veće zainteresovanosti studenata, nastavni kadar je opterećen sa praktičnim dijelom nastave, pa je neophodno raditi na planiranju povećanja broja nastavnog kadra. Pojedini zaposlenici uključeni u rad Uprave, Odbora, Komisija i druge aktivnosti nemaju mogućnosti kvalitetnije se angažirati u istraživačkoj djelatnosti, međunarodnoj razmjeni, pisanju udžbenika i naučnih radova.

Preporuke za unapređenje:

Pravnim aktima regulirati smanjenje nastavnog opterećenja za članove Uprave i drugih zahtjevnih angažmana u radu fakulteta.

Omogućiti svim zaposlenicima iz reda akademskog osoblja ravnopravno uključivanje u istraživačke projekte i omogućiti stvaranje prostora za odsustva u smislu realizacije studijskih boravaka izvan BiH.

Kako je opterećenje vezano za normiranja i standarde, zagovarati da akademsko osoblje ima dovoljno prostora za odsustva u smislu studijskih boravaka za naučno usavršavanje, pisanje udžbenika, radova i sl. Opterećenost studenata je na odgovarajućem nivou i usklađena sa normativima.

Potrebno je poboljšati sve aktivnosti na fakultetu uz veći angažman menadžmenta. Realizovati veće učešće i angažman nastavnog kadra u međunarodnim naučno-istraživačkim projektima, kao i publiciranju naučnih radova u časopisima koji su indeksirani u relevantnim bazama publikacija, raditi na nagrađivanju i drugim poticajima poput sufinansiranja projekata i troškova publikovanja. Na odsjeku Tekstilno inženjerstvo postoji odgovarajuća laboratorijska oprema za završne studentske radove i naučno istraživačke radove, koji će biti objavljeni u Web of Science. Postojeće Silabuse navedene na web stranici fakulteta, osvježiti novom literaturom iz pojedinih predmeta. Omogućiti on-line nastavu. Planirati otvaranje III-ćeg ciklusa studija. Realizovati studij na engleskom jeziku za I i II ciklus studija.

Raditi na promociji i poboljšanju upisa studenata, putem promocije odsjeka, organizovanja raznih manifestacija, modnih revija i sl. Svake dvije godine obnavljati postojeće studijske programe (korekcija Silabusa i navođenje novih literaturnih izvora). Više raditi na vidljivosti u realizaciji aktivnosti fakultet-privreda kroz objavu na internet stranicama fakulteta, ovjerenim odlukama, potvrdama i sl.

KRITERIJUM 5. Ljudski potencijali**OCJENA ISPUNJENOSTI:****III****6. Resursi i finansiranje (6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5)**

6.1. Resursi za izvođenje studijskog programa koji u skladu sa Preporukama Agencije o kriterijumima za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa u BiH i odgovarajućim aktom nadležne obrazovne vlasti koja propisuje kriterijume za licenciranje su dovoljni i dostupni studentima.

- 6.2. Obavezna i specifična potrebna opremu za izvođenje studijskog programa/predmeta prema zahtjevima naučne oblasti/uže naučne oblasti je dostupna. Visokoškolska ustanova, obezbjeđuje obaveznu i dopunsku literaturu za svaki pojedini predmet koja po sadržaju podržava realizaciju predmeta.
- 6.3. Visokoškolska ustanova čini dostupnim studentima i akademskom osoblju dovoljan broj kompjuterskih prostorija sa pristupom internetu i biblioteku s adekvatnom prostorijom za čitanje, pretraživačima i naučnim i drugim bazama podataka.
- 6.4. Visokoškolska ustanova prati realizaciju plana ulaganja u fizičke resurse i opremu za naučno-istraživački rad i nastavno-obrazovnu djelatnost.
- 6.5. Visokoškolska ustanova obezbjeđuje kroz ugovorne odnose sa drugim visokoškolskim ustanovama i istraživačkim centrima mogućnost korištenja njihovih resursa.

Dobre strane:

Učešće u međunarodnim i nacionalnim istraživačkim i stručnim projektima, redovno se provjeravaju i unosi u evidenciju o zaposlenom nastavnom osoblju (web stranica: [Link 1](#), [Link 2](#)), a ukupni pregled najznačajnijih pokazatelja se može vidjeti na web stranici i u Izvještaju o internoj evaluaciji.

Fakultet na web stranici ima objavljen katalog istraživačke opreme s fotografijama opreme i kratkim opisima područja korištenja.

Tehnološki fakultet Univerzitet u Banjoj Luci, raspolaže sa dovoljnom površinom prostora i opremljenih laboratorija za kvalitetno održavanje teoretske i praktične nastave. Fakultet ima na raspolaganju 18 laboratorija, šest učionica i dvije informatičke učionice, a studentima su tokom rada stalno na raspolaganju izvođača nastave i tehničko osoblje. Na studijskom programu Tekstilno inženjerstvo, na raspolaganju je odgovarajući prostor za izvođenje nastave, laboratorijski rad.

Prema informacijama dobivenim u razgovorima s brojnim sagovornicima, plan ulaganja u nastavnu i istraživačku opremu ažurira se i usvaja u zavisnosti o istraživačkim projektima i ostalim prihodima. Odluke se donose transparentno ali zbog teme projektnih istraživanja i ugovornih obveza po projektima, nisu uvijek u skladu s ciljevima podjednako razvoja svih nastavnih područja i sadržaja.

Tehnološki fakultet, kroz ugovorne odnose sa drugim visokoškolskim ustanovama i istraživačkim centrima u BiH i zemljama u regionu, omogućava korištenje njihovih resursa. Akademskom osoblju i studentima na raspolaganju je i oprema priverednih partnera i drugih VŠU, u skladu sa sklopljenim ugovorima o saradnji. U slučaju iznošenja opreme s matičnog fakulteta korisnici potpisuju revers s podacima o rokovima korištenja i kretanju opreme.

Biblioteka raspolaže potrebnom literaturom za postojeće nastavne planove i programe. Dostupna je u biblioteci i elektronski.

Slabe strane:

Na Tehnološkom fakultetu, među odsjecima nema ravnopravnog razvoja iz različitih oblasti. Razlika je izražena u nemogućnosti pojedinih zaposlenika da se više angažuju u istraživačkoj djelatnosti, međunarodnoj razmjeni i publiciranju radova.

Pristup referentnim naučnim bazama je dovoljno aktivan, kao i pristup referentnim časopisima u cilju unapređenja nastavnog i naučnog rada (Web science, Scopus ili dr.).

Nema dovoljno finansijskih sredstava za dalju obnovu i razvoj laboratorijske i tehničke opreme. Nisu planirana značajna sredstva za nabavku laboratorijske opreme, te se stiče dojam da se iste uglavnom nabavljaju samo kroz projekte akademskog osoblja.

Preporuke za unapređenje:

Kontinuirano raditi na poboljšanju uslova za unapređenje naučno-istraživačkog rada nastavnog osoblja i studenta (savremena analitička oprema, klimatizacija, izolacija, nastavna učila i sl.), a sve u cilju osiguranja i realizacije bolje i kvalitetnije nastave.

Preporučuje se raditi na unapređenju postojećih resursa, tj. fizičke resurse namijenjene za nastavu i naučno-istraživački rad obnavljati kroz realizaciju različitih međunarodnih i domaćih projekata, kao i poboljšanje bibliotečke saradnje Univerziteta u Banjoj Luci sa drugim univerzitetima u Federaciji BiH, zemljama u regionu (razmjena literature namijenjena studentima I i II ciklusa).

Poboljšati učešće nastavnog osoblja u međunarodnim projektima u cilju poboljšanja i osavremenjivanja opreme. Planirati fondove za finansiranje doktorskih disertacija i uz prethodno otvaranje III-ćeg ciklusa studija i uvođenja studija na engleskom jeziku.

Preporučuje se pratiti i prihvatati najnovije trendove u segmentu informacione tehnologije. Omogućiti ujednačen razvoj i porast broja aktivnosti na svim nivoima naučno-istraživačkog rada, te omogućiti nesmetano ostvarivanje prihoda na tržištu kako bi poboljšali tehničke uslove za bolji rad i ostvarili bolju saradnju s privredom. U cilju realizacije naučnih i stručnih projekata, kroz dobivena finansijska sredstva obezbijedila bi se oprema za nesmetani pristup digitalnim bazama podataka neophodnim za podizanje kvaliteta naučno-istraživačkog rada.

Preporučuje se povećati saradnju među članicama Univerziteta (nastavnog osoblja i studenata) kako na državnom tako i međunarodnom nivou, što i nije vidljivo iz prethodnog izvještaja.

KRITERIJUM 6. Resursi i finansiranje

OCJENA ISPUNJENOSTI:

III

7. Upravljanje informacijama o studijskim programima (7.1, 7.2)

- 7.1. Sistem redovnog prikupljanja i obrade informacija o svim aspektima studijskih programa (o stopi uspješnosti studenata, napuštanju studija, zadovoljstvu studenata, zapošljivosti svršenih studenata i slično) je uspostavljen i koristi se za unapređenja kvaliteta studijskih programa.
- 7.2. Visokoškolska ustanova redovno prikuplja i analizira podatke o broju i starosnoj strukturi akademskog osoblja, spolu, odnosu broja nastavnika i studenata, odnosu vlastitog i gostujućeg kadra, kao i podatke anketiranja osoblja od strane studenata.

Dobre strane:

Svi potrebni podaci se redovito prikupljaju i analiziraju. Iz objektivnih razloga neke informacije poput zapošljivosti svršenih studenata nisu u potpunosti relevantne. Studentsku populaciju čine pojedinci iz različitih dijelova BiH, a na zavodu za zapošljavanje se evidentiraju samo studenti iz BiH i studenti koji se vraćaju s drugih studija iz zemlje i inozemstva. Podaci o zaposlenicima prikupljaju se i analiziraju kontinuirano.

Na Tehnološkom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci, i na svim studijskim programima u funkciji je integrisani Informacioni sistem (IS) u okviru kojeg je uspostavljen modul studentske evidencije. Prate se i analiziraju podaci: kvalitet upisanih studenata (pregled po uspjehu iz srednje škole, prosječna ocjena iz srednje škole, pregled po gradovima, vrstama i nazivima srednjih škola, itd), statistike broja upisanih studenata po raznim kriterijima (polna, starosna struktura, način studiranja, način finansiranja), dužina trajanja studija i prosječna ocjena u toku studija, prolaznost na ispitima (po studijskim programima, godinama studija, predmetima, ispitnim rokovima, nastavnicima), prohodnost studija, itd.

Elektronskim putem se povode studentske ankete o kvalitetu nastavnog procesa, organizaciji studija, kvalitetu nastavnog kadra, kvalitetu fizičkih resursa, kvalitetu službi fakulteta, a podaci i izvještaji se analiziraju na organima Fakulteta i pokreću projekti unapređenja kvaliteta.

Aplikacija kadrovske evidencije omogućuje prikupljanje i analizu podataka o organizacionim jedinicama, izborima u zvanja, stručne spreme, obrazovanje, profesionalna nadogradnja, funkcije na Univerzitetu, stručni ispit, strani jezici, članstvo u udruženjima, naučni projekti, radna knjižica, radno iskustvo. Na osnovu podataka iz radne knjižice, automatski se izračunava radni staž za svakog zaposlenog.

Tokom posjete komisija se mogla uvjeriti da na Tehnološm fakultetu, redovno se prikupljaju informacije o studentima u vidu osnovnih informacija o svakom studentu, evidencija priznatih ispita za studente koji dolaze sa drugih visokoškolskih ustanova, stopi uspješnosti i napuštanja studija, evidenciju ispitnih i predispitnih obaveza.

Univerzitet redovno prikuplja i analizira podatke o starosnoj strukturi i kvalifikacijama akademskog osoblja.

Slabe strane:

Podatci o studijskom programu se ne ažuriraju svake akademske godine. Promjene se odnose na korekcije nastavnih jedinica unutar Sillabusa, dopuna/promjena literature (nova izdanja), promjena prezimena postojećeg predavača.

Postojeći Informacioni sistem daje nedovoljno informacija o naučnom radu, područjima i mogućnostima saradnje. U informacijskim sistemima članica Univerziteta nedostaju otvoreni pozivi, raspoloživa oprema i uvjeti mogućih saradnji u naučno-istraživačkom radu.

Nije ujednačena niti istaknuta naučna djelatnost pojedinaca pa je otežano pronalaženje potencijalnih partnera za prijave projekata.

Ne vodi se detaljna analiza zaposlenosti svih svršenih studenata, a samim tim se ne koriste svi potencijali vezani za saradnju.

Preporuke za unapređenje:

Popis literature i ostale važne informacije za učenje potrebno je najmanje jednom godišnje ažurirati u informacijama o studijskom programu na web stranici.

Preporučuje se nastaviti kontinuirano ulagati u Informacioni sistem, te kroz isti poboljšati praćenje i analizu svih indikatora uspjehnosti studiranja po predmetima i ciklusima studija, dužini trajanja studija, procentu odustajanja od studija te drugim indikatorima.

Posebno je potrebno prilagoditi prikupljanje, unos, analizu podataka i praćenje provedbe naknadnih aktivnosti radi poboljšanja kvalitete studiranja i studijskih programa.

Preporučuje se učiniti vidljivim rad pojedinaca na Tehnološkom fakultetu Univerzitet Banjoj Luci, kao i organizacionih jedinica.

KRITERIJUM 7. Upravljanje informacijama o studijskim programima

OCJENA ISPUNJENOSTI:

III

8. Informisanje javnosti o studijskim programima (8.1)

8.1. Visokoškolska ustanova objektivno i pravovremeno informiše javnost ažuriranim informacijama o svim aspektima odobrenih (licenciranih) i/ili akreditiranih studijskih programa koje nudi sa posebnim osvrtom na definirane ciljeve studijskih programa i ishode učenja. Podaci o akademskim karijerama zaposlenog i angažovanog osoblja su javno objavljeni. Minimum 50% od ukupnih informacija je na engleskom jeziku.

Dobre strane:

Na web stranici Tehnološkog fakulteta prikazani su svi relevantni podaci o akademskom osoblju, njihovom godišnjem angažmanu u nastavi, istraživačkom radu i objavljenim naučnim radovima. Podaci su objavljeni latiničnim i ćiriličnim pismom, a veliki dio informacija je objavljen i na engleskom jeziku.

Slabe strane:

Slabo su predstavljene informacije o uspješnosti SP Tekstilno inženjerstvo, jer Komisija je dobila informacije da svršeni studenti i prvog i drugog ciklusa imaju dosta uspješnosti u zapošljavanju, kao i pokretanju vlastitog biznisa.

Također je slabo vidljiva informisanost o međunarodnoj saradnji nastavnika i studenata SP Tekstilno inženjerstvo koji su uključeni u različite kako domaće tako i međunarodne projekte.

Preporuke za unapređenje:

Informacije koje se odnose na SP Tekstilno inženjerstvo učiniti vidljivijim kako na webu fakulteta, tako možda i na društvenim mrežama, jer ovaj način SP Tekstilno inženjerstvo može biti dobar alat za povećanje upisa kako na prvi, tako i na drugi ciklus SP Tekstilno inženjerstvo.

KRITERIJUM 8. Informisanje javnosti o studijskim programima

OCJENA ISPUNJENOSTI:

IV

9. Kontinuirano praćanje, periodično vrednovanje i revizija studijskih programa (9.1, 9.2, 9.3, 9.4)

9.1. Procedure za periodičnu evaluaciju, unapređenje i prestrukturiranje postojećih studijskih programa su uspostavljene. Procedure uključuju mišljenja studenata i drugih unutrašnjih i spoljnih zainteresiranih strana.

9.2. Visokoškolska ustanova periodično evaluira nastavni plan i program, nastavni proces, stepen realizacije ishoda učenja i njihovu relevantnost za tržište rada putem anketiranja studenata, akademskog i administrativnog osoblja, te povratne informacije koristi za inoviranje i unapređenja istog.

9.3. Visokoškolska ustanova prati i evaluira realizaciju: akcionog plana internacionalizacije, benefite od potpisanih Ugovora o međunarodnoj saradnji, procenat stranih studenata i profesora; broj i

<p>napredak svojih studenata na stručnom usavršavanju u inostranstvu; upošljavanje diplomiranih studenata i sl.</p>	
<p>9.4. Kvalitet, savremenost i dostupnost resursa se evaluiraju putem anketiranja akademskog osoblja i studenata.</p>	
<p>Dobre strane:</p> <p>Na Univerzitetu u Banjoj Luci i Tehnološkom fakultetu su uspostavljene procedure za periodičnu evaluaciju nastavnog plana i programa, stepena realizacije ishoda učenja i njihovu relevantnost za tržište rada putem anketiranja studenata, akademskog i administrativnog osoblja.</p> <p>Zainteresirane strane su često pitane za mišljenje i evaluaciju studijskog programa, posebno iz privrede.</p> <p>Iskustva, odnosno benefiti, koja nastavno osoblje stekne na različitim projektima se koriste za evaluaciju i poboljšavanja SP Tekstilno inženjerstvo, gdje je putem uspostavljenih procedura kako na Univerzitetu u Banjoj Luci, tako i na Tehnološkom fakultetu, uspostavljen način evaluacije i djelovanje u smjeru internacionalizacije.</p>	
<p>Slabe strane:</p> <p>Nedovoljna uključenost privrede u evaluaciju studijskog programa posebno s fokusom na praktična iskustva i mogućnosti koje nudi SP Tekstilno inženjerstvo.</p>	
<p>Preporuke za unapređenje:</p> <p>Potrebno je posebno kreirati anketu ili drugi vid provjere zadovoljstva studenata koji rada, posebno onih koji su pokrenuli vlastiti biznis, a u skladu sa sadržajem studijskog programa Tekstilno inženjerstvo, radi detaljnijeg i preciznijeg analiziranja i mogućih poboljšanja kada je u pitanju evaluacija studijskog programa Tekstilno inženjerstvo.</p>	
<p>KRITERIJUM 9. Kontinuirano praćanje, periodično vrednovanje i revizija studijskih programa</p>	
<p>Ocjena ispunjenosti:</p>	<p>IV</p>

<p>10. Mobilnost akademskog osoblja i studenata (10.1, 10.2, 10.3)</p>	
<p>10.1</p>	<p>Mobilnost akademskog osoblja i studenata na studijskom programu se promoviše i unapređuje putem zajedničkih prijava i učešća na projektima sa drugim visokoškolskim ustanovama iz zemlje i inostranstva.</p>

- 10.2 Mehanizmi za ostvarivanje bilateralne i multilateralne razmjene studenata sa inostranim visokoškolskim ustanovama kroz različite programe i mreže studentske razmjene uz priznavanje vremena, ocjena i ECTS bodova ostvarenih tokom razmjene su uspostavljeni.
- 10.3 Visokoškolska ustanova kadrovski i finansijski osnažuje kapacitete službi za međunarodnu saradnju i dvosmjernu mobilnost akademskog osoblja i studenata. Ova služba prati i evaluira mobilnost, te Senatu dostavlja godišnji Izvještaj o mobilnosti akademskog osoblja i studenata sa prijedlogom mjera za unapređenje.

Dobre strane:

Mobilnost zaposlenika i studenata snažno se promovira putem web stanica i redovitih poticajnih mjera. Natječajni za međunarodne stipendije i programe mobilnosti objavljuju se redovito.

Univerzitet ima uspostavljen Ured za međunarodnu suradnju koji u potpunosti servisira potrebe kandidata, od rješavanja pitanja viza, međunarodnih osiguranja i svih ostalih administrativnih poslova.

Uspostavljeni su međunarodni programi razmjene (Erasmus, Western Balkanship i dr.). Brojni su međunarodni i nacionalni projekti u tijeku te se iz tih izvora financiraju i dodatne mobilnosti akademskog osoblja.

Slabe strane:

Zbog četverogodišnjeg 1. ciklusa studija otežana je razmjena studenata s VŠU gdje se 1. ciklus izvodi kao trogodišnji studij.

Iskustva s međunarodnih razmjena nisu objavljena putem web stranica.

Preporuke za unapređenje:

U cilju bolje promocije međunarodnih suradnji, na web stranicama Univerziteta i Tehnološkog fakulteta objavljujati sadržaje i organizirati predavanja s opisom iskustava kandidata koji su boravili na inozemni VŠU i stranaca koji su boravili na Tehnološkom fakultetu u Banjoj Luci.

KRITERIJUM 10. Mobilnost akademskog osoblja i studenata

Ocjena ispunjenosti:

IV

Naziv studijskog programa:	Nivo studija:	Naziv(i) izlaznih kvalifikacija:
Tekstilno inženjerstvo	2.ciklus	-Master tekstilnog inženjerstva - 300 ECTS, smjer: Dizajn i odjevna tehnologija - Master tekstilnog inženjerstva - 300 ECTS, smjer: Odjevna tehnologija - Master tekstilnog inženjerstva - 300 ECTS, smjer: Obučarska tehnologija

1. Politika osiguranja kvaliteta studijskih programa (1.1, 1.2, 1.3)
<p>1.1 Visokoškolska ustanova ima usvojenu i javno dostupnu politiku unutrašnjeg obezbjeđenja kvaliteta studijskih programa kao dio njenog strateškog upravljanja.</p> <p>1.2. Politika obezbjeđenja kvaliteta studijskih programa je usmjerena na promociju: istraživačkog rada, učenja i poučavanja, mobilnosti i internacionalizacije na studijskim programima, kao i sprečavanju plagijata radova nastavnika i završnih radova studenata na svim ciklusima studija.</p> <p>1.3. Politika podržava razvoj kulture kvalitete u kojoj svi unutrašnji učesnici doprinose kvalitetu studijskih programa, te definiše način uključivanja spoljnih učesnika u tome.</p>
<p>Dobre strane:</p> <p>U okviru Univerziteta Banjoj Luci, uspostavljene su procedure za kreiranje i usvajanje studijskih programa, gdje se iz razgovora sa različitim zainteresiranim stranama moglo vidjeti da su uglavnom bili uključeni kreiranje studijskih programa.</p> <p>Studijski programi su uglavnom usklađeni sa važećim standardima, te omogućavaju multidisciplinarni pristup na studijskom programu.</p> <p>Ishodi učenja su jasno prikazani i predstavljeni tokom kreiranja i usvajanja studijskih programa, te su sastavni dio svakog silabusa, a što je proceduralno propisano.</p>

Nastavni plano sadrže sljedeće pregled obaveznih i izbornih predmeta, okvirni sadržaj nastavne materije za svaki od predmeta, a koji su podijeljeni prema broju sedmica i nastavnih jedinica u sklopu jednog semestra), opterećenje studenta po predmetu, bodovnu vrijednost svakog predmeta iskazanu u skladu sa ECTS-om, načine provjere i vrednovanja kontinuiranog sticanja znanja studenta, bodovnu ECTS vrijednost završnog rada na I i II ciklusa studija, u zavisnosti od statusa ustanove, metode obezbjeđenja kvaliteta, liste obavezne i dopunske literature za svaki pojedini predmet, obavezne i specifične opremu za izvođenje programa i predmeta prema zahtjevima naučne oblasti.

Slabe strane:

Studenti drugog ciklusa, alumni, industrija i drugi ključni akteri nisu adekvatno uključeni u proces kreiranja programa i na taj način rezultirajući da programi ne odgovaraju stvarnim potrebama tržišta rada i studentima.

Nedovoljna ili mala uključenost studenata u radnim tijelima studijskog programa, posebno kod kreiranja praktičnih vježbi, odnosno praksi koje student treba da obavi tokom studija.

Preporuke za unapređenje:

Poboljšati način mjerenja zadovoljstva studenata, kao i ostalih zainteresiranih strana, radi dobijanja realnije slike o studijskom programu prvog ciklusa.

Bolje uključivanje studenata drugog ciklusa, posebno onih koji rade i koji žive u inozemstvu u kreiranje i usvajanje studijskog programa prvog ciklusa.

KRITERIJUM 1. Politika osiguranja kvaliteta studijskih programa

Ocjena ispunjenosti:

III

2. Kreiranje i usvajanje studijskih programa (2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6)

- 2.1. Visokoškolska ustanova ima uspostavljene procedure za kreiranje i usvajanje studijskih programa koji uključuju studente i sve zainteresovane strane.
- 2.2. Studijski programi su usklađeni sa naučnim i obrazovnim standardima i dostignućima određene naučne/umjetničke oblasti, zahtjevima srodnih naučnih oblasti u cilju sticanja multidisciplinarnih znanja, zahtjevima tržišta rada i međunarodnih reformskih procesa.
- 2.3. Ciljevi studijskog programa i ishodi učenja su jasno definisani i podudarni sa sadržajem studijskih programa i nivoom ciklusa studija i u skladu su sa strategijom ustanove. Ciljevi studijskog

programa i ishodi učenja su uporedivi sa istim i/ili sličnim programima na visokoškolskim ustanovama u BiH i inostranstvu.

- 2.4. Ishodi učenja su utvrđeni i navedeni na svakom nivou studijskog programa, te su povezani sa standardima kvalifikacija, Kvalifikacionim okvirom u BiH i Okvirom kvalifikacija Evropskog prostora visokog obrazovanja (QF-EHEA).
- 2.5. Nastavni plan i program sadrži minimalno: pregled obaveznih i izbornih predmeta, okvirni sadržaj nastavne materije za svaki od predmeta (podijeljeno prema broju sedmica/nastavnih jedinica u sklopu jednog semestra), opterećenje studenta po predmetu, bodovnu vrijednost svakog predmeta iskazanu u skladu sa ECTS-om, načine provjere i vrednovanja kontinuiranog sticanja znanja studenta, bodovnu ECTS vrijednost završnog rada na I i II ciklusa studija, u zavisnosti od statusa ustanove, metode obezbjeđenja kvaliteta, liste obavezne i dopunske literature za svaki pojedini predmet, obavezne i specifične opremu za izvođenje programa/predmeta prema zahtjevima naučne/umjetničke oblasti.
- 2.6. Visokoškolska ustanova obezbjeđuje: interdisciplinarnost/ multidisciplinarnost plana i programa, internacionalizaciju nastavnog plana i programa, interakciju sa profesionalnom praksom, realizaciju praktične nastave i aktivno učešće studenata u naučno/umjetničkom istraživanju u okviru studijskog programa.

Dobre strane:

U okviru Univerziteta u Banjoj Luci, uspostavljene su procedure za kreiranje i usvajanje studijskih programa, gdje se iz razgovora sa različitim zainteresiranim stranama moglo vidjeti da su uglavnom bili uključeni u kreiranje studijskih programa.

Studijski programi su uglavnom usklađeni sa važećim standardima, te omogućavaju multidisciplinarni pristup na studijskom programu.

Ishodi učenja su jasno prikazani i predstavljeni tokom kreiranja i usvajanja studijskih programa, te su sastavni dio svakog silabusa, a što je proceduralno propisano.

Nastavni planovi sadrže sljedeće: pregled obaveznih i izbornih predmeta, okvirni sadržaj nastavne materije za svaki od predmeta, a koji su podijeljeni prema broju sedmica i nastavnih jedinica u sklopu jednog semestra, opterećenje studenta po predmetu, bodovnu vrijednost svakog predmeta iskazanu u skladu sa ECTS-om, načine provjere i vrednovanja kontinuiranog sticanja znanja studenta, bodovnu ECTS vrijednost završnog rada na I i II ciklusu studija, u zavisnosti od statusa ustanove, metode obezbjeđenja

kvaliteta, liste obavezne i dopunske literature za svaki pojedini predmet, obaveznu i specifičnu opremu za izvođenje programa i predmeta prema zahtjevima naučne oblasti.

Slabe strane:

Studenti drugog ciklusa, alumni, industrija i drugi ključni akteri nisu adekvatno uključeni u proces kreiranja programa i na taj način rezultirajući da programi ne odgovaraju stvarnim potrebama tržišta rada i studentima.

Nedovoljna ili mala uključenost studenata u radnim tijelima studijskog programa, posebno kod kreiranja praktičnih vježbi, odnosno praksi koje student treba da obavi tokom studija.

Preporuke za unapređenje:

Poboljšati način mjerenja zadovoljstva studenata, kao i ostalih zainteresiranih strana, radi dobijanja realnije slike o studijskom programu prvog ciklusa.

Bolje uključivanje studenata drugog ciklusa, posebno onih koji rade i koji žive u inozemstvu u kreiranje i usvajanje studijskog programa prvog ciklusa.

KRITERIJUM 2. Kreiranje i usvajanje studijskih programa

Ocjena ispunjenosti:

IV

3. Učenje, poučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta (3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7)

3.1. Akademsko osoblje koje izvodi nastavu je prethodno pripremljeno i motivisano za tu aktivnost, te u pripremi za tu aktivnost uzima u obzir rezultate anketa evaluacije kvaliteta učenja i poučavanja od strane studenata.

3.2. Akademsko osoblje motiviše i uključuje studente na preuzimanje aktivne uloge u istraživačko, naučno-istaživačkom i nastavno-obrazovnom procesu uz odgovarajuće usmjeravanje, konsultacije i podršku.

3.3. Studenti se ocjenjuju kroz javno dostupne procedure za pravedno, transparentno i dosljedno ocjenjivanje, kao i kroz različite oblike provjere znanja i vještina u skladu sa specifičnostima i postavljenim ciljevima studijskog programa.

- 3.4. Procedure ocjenjivanja regulišu: organizaciju testova i ispita, kriterije i metode ocjenjivanja od strane ispitivača i komisije, transparentnost ocjenjivanja i mogućnost žalbi studenata na ocjenjivanje.
- 3.5. Visokoškolska ustanova ima proceduru koja definiše postupak izrade, strukturu i vrednovanje završnog rada studenata određenog ciklusa studija, kao i prava obaveze studenta i mentora i uslove za mentorstvo.
- 3.6. Predstavnici studenata su uključeni u rad tijela visokoškolske ustanove čija je nadležnost upravljanje i donošenje određenih odluka o studijskim programima.
- 3.7. Visokoškolska ustanova ima uspostavljen mehanizam i procedure za podršku studentima za savjetovanje o budućem razvoju karijere.

Dobre strane:

Institucija ima dovoljno kadra za izvođenje nastave, te sa na određenim predmetima angažiraju i eksterni saradnici posebno tamo gdje se odvijaju praktične vježbe.

Načini za organizaciju testova i ispita, kriteriji i metode ocjenjivanja, transparentnost ocjenjivanja i mogućnost žalbi studenata na ocjenjivanje su propisani zakonskim aktima na nivou Univerziteta, te takvi akti su dostupni putem web stranica.

Na nivou Univerziteta su uspostavljene procedure za izradu, strukturu i vrednovanje završnog rada, te prava i obaveze studenata i mentora.

Studenti su i pravno i aktivno uključeni u sve strukture rada fakulteta, od promocije i odlučivanja do studentskih takmičenja i izbornih aktivnosti.

Slabe strane:

On line nastava za drugi ciklus nije propisana, tako da svi studenti koji nisu blizu Banja Luke, a žele da upišu studijski program drugog ciklusa Tekstilno inženjerstvo nemaju istu mogućnost kao i oni koji su blizu Tehnološkog fakulteta.

U procesima priznavanja kredita u studentskoj razmjeni nije dobro definirana procedura priznavanja istih.

Preporuke za unapređenje:

Poboljšati način priznavanja ECTS kredita u studentskoj razmjeni, kao i ostala neformalna obrazovanja.

Razmotriti mogućnost on line nastave, koja bi imala isti status kao i in class nastava.

KRITERIJUM 3. Učenje, poučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta	
OCJENA ISPUNJENOSTI:	III

4. Upis i napredovanje studenata, priznavanje i sertifikovanje (4.1, 4.2, 4.3)	
4.1.	Upis studenata na studijski program bilo kojeg ciklusa vrši se na osnovu zakonskih odrednica, jasnih i transparentnih kriterijuma koji uključuju provjere znanja, sklonosti i sposobnosti kandidata i uspjeh u prethodnom školovanju, a u skladu sa analiziranim društvenim potrebama i obezbijedenim resursima za izvođenje programa. Konkurs za upis se javno objavljuje na Web stranici ustanove i u medijima.
4.2.	Procedure za priznavanje visokoobrazovnih kvalifikacija, perioda studija i prethodnog učenja, a što podrazumijeva i priznavanje neformalnog i informalnog učenja su uspostavljene. Procedure za priznavanje su u skladu sa Lisabonskom konvencijom o priznavanju.
4.3.	Diplomiranim studentima se dodjeljuje dokument koji pojašnjava stečenu kvalifikaciju, uključujući ostvarene ishode učenja, te kontekst, nivo, sadržaj i status studija koji su pohađali i uspješno završili.
Dobre strane:	
<p>Nakon što se predloži Plan upisa studenata, odnosno upisna kvota za ponuđene studijske programe i cikluse studija, na prijedlog Vijeća Fakulteta, nakon što Senat usvoji ide dalje do Ministarstva za naučnotehnološki razvoj, visoko obrazovanje i informaciono društvo koji potvrđuje i daje saglasnost za objavljivanje konkursa za upis studenata na dostupne cikluse studija. Javni poziv sadrži sve značajke neophodne studentima za upis, detalje o provjerama znanja (ukoliko se vrši), uspjehu i drugim sposobnostima koje se vrednuju pri upisu. Javni poziv je transparentan i objavljuje se u novinama, stranici Univerziteta i Fakulteta, te društvenim mrežama koje posjeduju. Istekom javnog poziva, konačna lista upisanih studenata se javno objavljuje, a postoji postupak i vremenski rok žalbe.</p> <p>Procedure za priznavanje visokoobrazovnih kvalifikacija su dostupne i u skladu su sa Lisabonskom konvencijom o priznavanju. S tim što još nije uvriježena praksa priznavanja neformalnog obrazovanja.</p> <p>Studenti na zahtjev dobijaju potvrdu o stečenoj kvalifikaciji koja vrijedi do izdavanja diplome. Diploma i dodatak diplomi sadrže sve neophodne sastavnice koje opisuju stečene kvalifikacije. Studenti na zahtjev dobijaju diplomu i dodatak diplomi na stranom jeziku.</p>	

Slabe strane:

Postupci i realizacija priznavanja rezultata neformalnog i informalnog učenja nisu dovoljno uključeni u procesima priznavanja prethodnog učenja i stečenih kvalifikacija u dostupnim dokumentima Fakulteta i Univerziteta. Njihova realizacija je samo u obliku priznavanja položenih predmeta ili pojedinačnih disciplina tokom slušanja i polaganja pojedinih predmeta. Priznavanje prethodnih kvalifikacija se vrši samo na osnovu ostvarenih kredita kod upisa ECTS kredita.

Preporuke za unapređenje:

Preporučuje priznavanje vezati i za kvalifikaciju, čime će se ostvariti vertikalna prohodnost između studijskih programa. Preporučuje se intenzivirati aktivnosti i projekte koji se tiču priznavanja shodno praksama Evropskog obrazovnog prostora.

KRITERIJUM 4. Upis i napredovanje studenata, priznavanje i certifikovanje**Ocjena ispunjenosti:****IV****5. Ljudski potencijali (5.1, 5.2, 5.3, 5.4)**

- 5.1. Broj kompetentnog akademskog (nastavnici i saradnici) i neakademskog osoblja za kvalitetnu realizaciju studijskog programa je u skladu sa odgovarajućim aktom nadležne obrazovne vlasti koja propisuje kriterijume za licenciranje.
- 5.2. Visokoškolska ustanova ima definisanu politiku upravljanja ljudskim potencijalima sa jasnim i transparentnim kriterijumima za zapošljavanje akademskog osoblja, zaduženjima, opterećenjem i odgovornostima, kriterijumima za profesionalni razvoj, napredovanje i stručno usavršavanje akademskog osoblja i mehanizme za praćenje rada akademskog osoblja sa mjerama za unapređenje.
- 5.3. Akademsko osoblje je posvećeno istraživačkom, odnosno naučno-istraživačkom i umjetničkom radu, posebno kroz međunarodne naučno-istraživačke projekte, te zajedničke aktivnosti mentora i studenta na iznalažanju grantova ili stipendija.
- 5.4. Administrativnom i pomoćnom osoblju je omogućeno usavršavanje kroz učešće na obukama, posebno u vezi informatičkih sistema i sistema upravljanja.

Dobre strane:

Prema novom [Statut Univerziteta u Banjoj Luci](#), angažman akademskog osoblja na studijskom programu Tekstilno inženjerstvo vrši se prema [Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta na Univerzitetu u Banjoj Luci](#), a kvalitet osoblja se obezbjeđuje u skladu sa [Pravilnik o](#)

[uslovima za izbor u naučno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i saradnička zvanja](#) u Banjoj Luci.

Ovi dokumenti su u potpunosti usklađeni sa Zakonom o visokom obrazovanju i drugim relevantnim aktima.

Postupak izbora i angažovanja osoblja se vrši prema iskazanim potrebama za određena radna mjesta, a procedure izbora u smislu provjere kompetentnosti i kvaliteta vrše se na organima Univerziteta putem javno objavljenih Konkursa. Time se obezbjeđuje provođenje politika upravljanja ljudskim potencijalima, uključujući profesionalni razvoj, napredovanje i stručno usavršavanje.

Tehnološki fakultet ima ostvarene saradnje sa mnogim domaćim i međunarodnim Univerzitetima. Saradnja se realizuje kako u angažovanju i razmjeni nastavnika, ali posebno kroz međunarodne naučno-istraživačke projekte. Saradnja sa privredom na zadovoljavajućem nivou, što je veoma važno za prepoznatljivost studenata nakon završetka studija (I i II ciklusa) na tržištu rada. U toku studija, studenti terensku nastavu iz domena obučarske pa i tekstilne industije obavljaju u BiH. Saradnja među fakultetima na istim ili srodnim odsjecima realizuje kako u angažovanju i razmjeni nastavnika kroz međunarodne naučno-istraživačke projekte (HORAJZON, CEPUS, ERASMUS). Nakon završenog studija, zaposlenost kadrova je vidljiva na Google scholar.

Studij Tekstilno inženjerstvo, u prvoj godini studija upisano 23 studenta. Diplome studenata priznate u Švicarskoj i Njemačkoj. Praktična nastava za studente I ciklusa studija, realizuje se u BiH. Studijski programi za II ciklus, usklađeni sa studijskim programima Tehnoloških fakulteta u Ljubljani, Novom Sadu i Zagrebu. Sa manjim brojem studenata, realizuje se mentorska nastava. Planirano pokretanje studija na engleskom jeziku do 2025./2026. godine. Redovnim studentima data mogućnost školovanja u skladu sa Bolonjskom deklaracijom. Valorizacija i razvoj naučno-istraživačkog rada na fakultetu uz uključivanje studenata drugog ciklusa i potpuna zaposlenost studenata nakon završenog studija u tekstilnoj, obučarskoj i drugim srodnim industrijama. Oko 30% svršenih studenata nakon studija, otvaraju svoje vlastite firme nakon završenog II ciklusa studija.

Zaposlenost studenata nakon završenog studija, otvara mogućnost brzog zaposlenja u tekstilnoj industriji i obučarskoj industriji na smjerovima odjevna i obučarska tehnologija i dizajn. Nastavno osoblje zajedno sa studentima, rade na pružanju konsultantskih usluga za tekstilnu i obučarsku industriju.

Iz dostavljenih dokumenata o pokrivenosti nastave i opterećenju nastavnika, vidljivo je da je na studijskom programu Tekstilno inženjerstvo 2. ciklus angažovano 10 nastavnika, od čega 7 nastavnika, odnosno 70% ima ugovor o radu sa punim radnim vremenom.

Slabe strane:

Broj zaposlenog kadra na odsjeku je trenutno zadovoljavajući. Zbog veće zainteresovanosti studenata za navedeni Odsjek, nastavni kadar je opterećen sa praktičnim dijelom nastave, pa je neophodno raditi na planiranju povećanja broja nastavnog kadra. Pojedini zaposlenici uključeni u rad Uprave, Odbora, Komisija i druge aktivnosti nemaju mogućnosti kvalitetnije se angažirati u istraživačkoj djelatnosti, međunarodnoj razmjeni, pisanju udžbenika i naučnih radova.

Raditi na promociji i poboljšanju upisa studenata, putem promocije odsjeka, organizovanja raznih manifestacija i modnih revija i sl. Svake dvije godine obnavljati postojeće studijske programe (korekcija Sillabusa i navođenje novih literaturnih izvora). Više raditi na vidljivosti u realizaciji aktivnosti fakultet-privreda kroz objavu na internet stranicama fakulteta, ovjerenim odlukama, potvrđama i sl.

Preporuke za unapređenje:

Pravnim aktima regulirati smanjenje nastavnog opterećenja za članove Uprave i drugih zahtjevnih angažmana u radu fakulteta.

Omogućiti svim zaposlenicima iz reda akademskog osoblja ravnopravno uključivanje u istraživačke projekte i omogućiti stvaranje prostora za odsustva u smislu realizacije studijskih boravaka izvan BiH.

Kako je opterećenje vezano za normiranja i standarde, zagovarati da akademsko osoblje ima dovoljno prostora za odsustva u smislu studijskih boravaka za naučno usavršavanje, pisanje udžbenika, radova i sl. Opterećenost studenata je na odgovarajućem nivou i usklađena sa normativima.

Potrebno je poboljšati sve aktivnosti na fakultetu uz veći angažman menadžmenta. Potrebno je posvetiti više pažnje međunarodnim naučno-istraživačkim projektima, kao i publiciranju u časopisima koji su indeksirani u relevantnim bazama publikacija, podržati ih nagradama i drugim poticajima poput sufinansiranja projekata i troškova publikovanja. Na odsjeku postoji odgovarajuća laboratorijska oprema za završne studentske radove i naučno istraživačke radove, koji će biti objavljeni u Web of Science. Postojeće Sillabuse navedene na web stranici fakulteta osvježiti novom literaturom iz pojedinih predmeta. Omogućiti on-line nastavu. Planirati otvaranje III-ćeg ciklusa studija. Realizovati studij na engleskom jeziku za II ciklus studija.

KRITERIJUM 5. Ljudski potencijali

Ocjena ispunjenosti:

III

6. Resursi i finansiranje (6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5)

6.1. Resursi za izvođenje studijskog programa koji u skladu sa Preporukama Agencije o kriterijumima za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa u BiH i odgovarajućim aktom nadležne obrazovne vlasti koja propisuje kriterijume za licenciranje su dovoljni i dostupni studentima.

6.2. Obavezna i specifična potrebna opremu za izvođenje studijskog programa/predmeta prema zahtjevima naučne oblasti/uže naučne oblasti je dostupna. Visokoškolska ustanova, obezbjeđuje obaveznu i dopunsku literaturu za svaki pojedini predmet koja po sadržaju podržava realizaciju predmeta.

- 6.3. Visokoškolska ustanova čini dostupnim studentima i akademskom osoblju dovoljan broj kompjuterskih prostorija sa pristupom internetu i biblioteku s adekvatnom prostorijom za čitanje, pretraživačima i naučnim i drugim bazama podataka.
- 6.4. Visokoškolska ustanova prati realizaciju plana ulaganja u fizičke resurse i opremu za naučno-istraživački rad i nastavno-obrazovnu djelatnost.
- 6.5. Visokoškolska ustanova obezbjeđuje kroz ugovorne odnose sa drugim visokoškolskim ustanovama i istraživačkim centrima mogućnost korištenja njihovih resursa.

Dobre strane:

Učešće u međunarodnim i nacionalnim istraživačkim i stručnim projektima, redovno se provjeravaju i unose u evidenciju o zaposlenom nastavnom osoblju (web stranica: [Link 1](#), [Link 2](#)), a ukupni pregled najznačajnijih pokazatelja se može vidjeti na web stranici i u Izvještaju o internoj evaluaciji.

Fakultet na web stranici ima objavljen katalog istraživačke opreme s fotografijama opreme i kratkim opisima područja korištenja.

Tehnološki fakultet Univerziteta u Banjoj Luci raspolaže sa dovoljnom površinom prostora i opremljenih laboratorija za kvalitetno održavanje teoretske i praktične nastave. Fakultet ima na raspolaganju 18 laboratorija, 6 učionica i dvije informatičke učionice, a studentima su tokom rada stalno na raspolaganju izvođača nastave i tehničko osoblje. Na studijskom programu Tekstilno inženjerstvo, na raspolaganju je odgovarajući prostor za izvođenje nastave, laboratorijski rad.

Prema informacijama dobivenim u razgovorima s brojnim sugovornicima, plan ulaganja u nastavnu i istraživačku opremu ažurira se i usvaja u zavisnosti o istraživačkim projektima i ostalim prihodima. Odluke se donose transparentno ali zbog teme projektnih istraživanja i ugovornih obveza po projektima, nisu uvijek u skladu s ciljevima podjednagog razvoja svih nastavnih područja i sadržaja.

Tehnološki fakultet, kroz ugovorne odnose sa drugim visokoškolskim ustanovama i istraživačkim centrima u BiH i zemljama u regionu, omogućava korištenje njihovih resursa. Akademskom osoblju i studentima na raspolaganju je i oprema privrednih partnera i drugih VŠU, u skladu sa sklopljenim ugovorima o saradnji. U slučaju iznošenja opreme s matičnog fakulteta korisnici potpisuju revers s podacima o rokovima korištenja i kretanju opreme.

Biblioteka raspolaže potrebnom literaturom za postojeće nastavne planove i programe. Dostupna je u biblioteci i elektronski.

Slabe strane:

Na Tehnološkom fakultetu, među odsjecima nema ravnopravnog razvoja iz različitih oblasti. Razlika je izražena u nemogućnosti pojedinih zaposlenika da se više angažuju u istraživačkoj djelatnosti, međunarodnoj razmjeni i publiciranju radova.

Pristup referentnim naučnim bazama je dovoljno aktivan, kao i pristup referentnim časopisima u cilju unapređenja nastavnog i naučnog rada (Web science, Scopus ili dr.).

Nema dovoljno finansijskih sredstava za dalju obnovu i razvoj laboratorijske i tehničke opreme. Nisu planirana značajna sredstva za nabavku laboratorijske opreme, te se stiče dojam da se iste uglavnom nabavljaju samo kroz projekte akademskog osoblja.

Preporuke za unapređenje:

Kontinuirano raditi na poboljšanju uslova za unapređenje naučno-istraživačkog rada nastavnog osoblja i studenta (savremena analitička oprema, klimatizacija, izolacija, nastavna učila i sl.), a sve u cilju osiguranja i realizacije bolje i kvalitetnije nastave.

Preporučuje se raditi na unapređenju postojećih resursa, tj. fizičke resurse namijenjene za nastavu i naučno-istraživački rad obnavljati kroz realizaciju različitih međunarodnih i domaćih projekata, kao i poboljšanje bibliotečke saradnje Univerziteta u Banjoj Luci sa drugim univerzitetima u Federaciji BiH, zemljama u regionu (razmjena literature namijenjena studentima II ciklusa).

Poboljšati učešće nastavnog osoblja u međunarodnim projektima u cilju poboljšanja i osavremenjivanja opreme. Planirati fondove za finansiranje doktorskih disertacija i uz prethodno otvaranje III-ćeg ciklusa studija i uvođenju studija na engleskom jeziku.

Preporučuje se pratiti i prihvatati najnovije trendove u segmentu informacione tehnologije. Omogućiti ujednačen razvoj i porast broja aktivnosti na svim nivoima naučno-istraživačkog rada, te omogućiti nesmetano ostvarivanje prihoda na tržištu kako bi poboljšali tehničke uslove za bolji rad i ostvarili bolju saradnju s privredom. U cilju realizacije naučnih i stručnih projekata, kroz dobivena finansijska sredstva obezbijedila bi se oprema za nesmetani pristup digitalnim bazama podataka neophodnim za podizanje kvaliteta naučno-istraživačkog rada.

Preporučuje se povećati saradnju među članicama Univerziteta (nastavnog osoblja i studenata) kako na državnom tako i međunarodnom nivou, što i nije vidljivo iz prethodnog izvještaja.

KRITERIJUM 6. Resursi i finansiranje**Ocjena ispunjenosti:****III**

7. Upravljanje informacijama o studijskim programima (7.1, 7.2)

- 7.1. Sistem redovnog prikupljanja i obrade informacija o svim aspektima studijskih programa (o stopi uspješnosti studenata, napuštanju studija, zadovoljstvu studenata, zapošljivosti svršenih studenata i slično) je uspostavljen i koristi se za unapređenja kvaliteta studijskih programa.
- 7.2. Visokoškolska ustanova redovno prikuplja i analizira podatke o broju i starosnoj strukturi akademskog osoblja, spolu, odnosu broja nastavnika i studenata, odnosu vlastitog i gostujućeg kadra, kao i podatke anketiranja osoblja od strane studenata.

Dobre strane:

Svi potrebni podaci se redovito prikupljaju i analiziraju. Iz objektivnih razloga neke informacije poput zapošljivosti svršenih studenata nisu u potpunosti relevantne. Studentsku populaciju čine pojedinci iz različitih dijelova BiH, a na zavodu za zapošljavanje se evidentiraju samo studenti iz BiH i studenti koji se vraćaju s drugih studija iz zemlje i inozemstva. Podaci o zaposlenicima prikupljaju se i analiziraju kontinuirano.

Na Tehnološkom fakultetu u Banjoj Luci, i na svim studijskim programima u funkciji je integrisani Informacioni sistem (IS) u okviru kojeg je uspostavljen modul studentske evidencije. Prate se i analiziraju podaci: kvalitet upisanih studenata (pregled po uspjehu iz srednje škole, prosječna ocjena iz srednje škole, pregled po gradovima, vrstama i nazivima srednjih škola, itd), statistike broja upisanih studenata po raznim kriterijima (polna, starosna struktura, način studiranja, način finansiranja), dužina trajanja studija i prosječna ocjena u toku studija, prolaznost na ispitima (po studijskim programima, godinama studija, predmetima, ispitnim rokovima, nastavnicima), prohodnost studija, itd.

Elektronskim putem se provode studentske ankete o kvalitetu nastavnog procesa, organizaciji studija, kvalitetu nastavnog kadra, kvalitetu fizičkih resursa, kvalitetu službi fakulteta, a podaci i izvještaji se analiziraju na organima Fakulteta i pokreću projekti unapređenja kvaliteta.

Aplikacija kadrovske evidencije omogućuje prikupljanje i analizu podataka o organizacionim jedinicama, izborima u zvanja, stručne spreme, obrazovanje, profesionalna nadogradnja, funkcije na Univerzitetu, stručni ispit, strani jezici, članstvo u udruženjima, naučni projekti, radna knjižica, radno iskustvo. Na osnovu podataka iz radne knjižice, automatski se izračunava radni staž za svakog zaposlenog.

Tokom posjete komisija se mogla uvjeriti da na Tehnološm fakultetu, redovno se prikupljaju informacije o studentima u vidu osnovnih informacija o svakom studentu, evidencija priznatih ispita za studente koji dolaze sa drugih visokoškolskih ustanova, stopi uspješnosti i napuštanja studija, evidenciju ispitnih i predispitnih obaveza.

Univerzitet redovno prikuplja i analizira podatke o starosnoj strukturi i kvalifikacijama akademskog osoblja.

Slabe strane:

Podatci o studijskom programu se ne ažiriraju svake akademske godine. Promjene se odnose na korekcije nastavnih jedinica unutar Sillabusa, dopuna/promjena literature (nova izdanja), promjena prezimena postojećeg predavača.

Postojeći Informacioni sistem daje nedovoljno informacija o naučnom radu, područjima i mogućnostima saradnje. U informacijskim sistemima članica Univerziteta nedostaju otvoreni pozivi, raspoloživa oprema i uvjeti mogućih saradnji u naučno-istraživačkom radu.

Nije ujednačena niti istaknuta naučna djelatnost pojedinaca pa je otežano pronalaženje potencijalnih partnera za prijave projekata.

Ne vodi se detaljna analiza zaposlenosti svih svršenih studenata, a samim tim se ne koriste svi potencijali vezani za saradnju.

Preporuke za unapređenje:

Popis literature i ostale važne informacije za učenje potrebno je najmanje jednom godišnje ažurirati u informacijama o studijskom programu na web stranici.

Preporučuje se nastaviti kontinuirano ulagati u Informacioni sistem, te kroz isti poboljšati praćenje i analizu svih indikatora uspješnosti studiranja po predmetima i ciklusima studija, dužini trajanja studija, procentu odustajanja od studija te drugim indikatorima.

Posebno je potrebno prilagoditi prikupljanje, unos, analizu podataka i praćenje provedbe naknadnih aktivnosti radi poboljšanja kvalitete studiranja i studijskih programa.

Preporučuje se učiniti vidljivim rad pojedinaca na Tehnološkom fakultetu Univerzitetu Banjoj Luci, kao i organizacionih jedinica.

KRITERIJUM 7. Upravljanje informacijama o studijskim programima

Ocjena ispunjenosti:

III

8. Informisanje javnosti o studijskim programima (8.1)

8.1. Visokoškolska ustanova objektivno i pravovremeno informiše javnost ažuriranim informacijama o svim aspektima odobrenih (licenciranih) i/ili akreditiranih studijskih programa koje nudi sa posebnim osvrtom na definirane ciljeve studijskih programa i ishode učenja. Podaci o akademskim karijerama zaposlenog i angažovanog osoblja su javno objavljeni. Minimum 50% od ukupnih informacija je na engleskom jeziku.

Dobre strane:

Na web stranici Tehnološkog fakulteta prikazani su svi relevantni podaci o akademskom osoblju, njihovom godišnjem angažmanu u nastavi, istraživačkom radu i objavljenim naučnim radovima. Podaci su objavljeni latiničnim i ćiriličnim pismom, a veliki dio informacija je objavljen i na engleskom jeziku.

Slabe strane:

Vrlo slabo su predstavljene informacije o uspješnosti SP Tekstilno inženjerstvo, jer Komisija je dobila informacije da svršeni studenti i prvog i drugog ciklusa imaju dosta uspješnosti u zapošljavanju, kao i pokretanju vlastitog biznisa.

Također je slabo vidljiva informisanost o međunarodnoj saradnji nastavnika i studenata SP Tekstilno inženjerstvo koji su uključeni u različite kako domaće tako i međunarodne projekte.

Preporuke za unapređenje:

Informacije koje se odnose na SP Tekstilno inženjerstvo učiniti vidljivijim kako na webu fakulteta, tako možda i na društvenim mrežama, jer ovaj način SP Tekstilno inženjerstvo može biti dobar alat za povećanje upisa kako na prvi, tako i na drugi ciklus SP Tekstilno inženjerstvo.

Poboljšati komunikaciju između različitih upravljačkih struktura i studenata.

KRITERIJUM 8. Informisanje javnosti o studijskim programima

Ocjena ispunjenosti:

IV

9. Kontinuirano praćanje, periodično vrednovanje i revizija studijskih programa (9.1, 9.2, 9.3, 9.4)

- 9.1. Procedure za periodičnu evaluaciju, unapređenje i prestrukturiranje postojećih studijskih programa su uspostavljene. Procedure uključuju mišljenja studenata i drugih unutrašnjih i spoljnih zainteresiranih strana.
- 9.2. Visokoškolska ustanova periodično evaluira nastavni plan i program, nastavni proces, stepen realizacije ishoda ućenja i njihovu relevantnost za tržište rada putem anketiranja studenata, akademskog i administrativnog osoblja, te povratne informacije koristi za inoviranje i unapređenja istog.
- 9.3. Visokoškolska ustanova prati i evaluira realizaciju: akcionog plana internacionalizacije, benefite od potpisanih Ugovora o međunarodnoj saradnji, procenat stranih studenata i profesora; broj i napredak svojih studenata na stručnom usavršavanju u inostranstvu; upošljavanje diplomiranih studenata i sl.
- 9.4. Kvalitet, savremenost i dostupnost resursa se evaluiraju putem anketiranja akademskog osoblja i studenata.

Dobre strane:

Na Univerzitetu u Banjoj Luci i Tehnološkom fakultetu su uspostavljene procedure za periodičnu evaluaciju nastavnog plana i programa, stepena realizacije ishoda ućenja i njihovu relevantnost za tržište rada putem anketiranja studenata, akademskog i administrativnog osoblja.

Zainteresirane strane su često pitane za mišljenje i evaluaciju studijskog programa, posebno iz privrede.

Iskustva, odnosno benefiti, koja nastavno osoblje stekne na različitim projektima se koriste za evaluaciju i poboljšavanja SP Tekstilno inženjerstvo, gdje je putem uspostavljenih procedura kako na Univerzitetu u Banjoj Luci, tako i na Tehnološkom fakultetu, uspostavljen način evaluacije i djelovanje u smjeru internacionalizacije.

Slabe strane:

Nedovoljna ukljućenost privrede u evaluaciju studijskog programa posebno s fokusom na praktična iskustva i mogućnosti koje nudi SP Tekstilno inženjerstvo, a posebno onih koji su zapsoljeni s diplomom drugog ciklusa ili diplomom prvog ciklusa a pohađaju drugi ciklus.

Preporuke za unapređenje:

Potrebno je posebno kreirati anketu ili drugi vid provjere zadovoljstva studenata koji rade, posebno onih koji su pokrenuli vlastiti biznis, a u skladu sa sadržajem studijskog programa Tekstilno inženjerstvo drugog ciklusa, radi detaljnijeg i preciznijeg analiziranja i mogućih poboljšanja kada je u pitanju evaluacija studijskog programa drugi ciklus Tekstilno inženjerstvo.

KRITERIJUM 9. Kontinuirano praćanje, periodično vrednovanje i revizija studijskih programa

OCJENA ISPUNJENOSTI:

IV

10. Mobilnost akademskog osoblja i studenata (10.1, 10.2, 10.3)

10.1 Mobilnost akademskog osoblja i studenata na studijskom programu se promovise i unapređuje putem zajedničkih prijava i učešća na projektima sa drugim visokoškolskim ustanovama iz zemlje i inostranstva.

10.2 Mehanizmi za ostvarivanje bilateralne i multilateralne razmjene studenata sa inostranim visokoškolskim ustanovama kroz različite programe i mreže studentske razmjene uz priznavanje vremena, ocjena i ECTS bodova ostvarenih tokom razmjene su uspostavljeni.

10.3 Visokoškolska ustanova kadrovski i finansijski osnažuje kapacitete službi za međunarodnu saradnju i dvosmjernu mobilnost akademskog osoblja i studenata. Ova služba prati i evaluira mobilnost, te Senatu dostavlja godišnji Izvještaj o mobilnosti akademskog osoblja i studenata sa prijedlogom mjera za unapređenje.

Dobre strane:

Tehnološki fakultet redovno aplicira na projekte koje raspisuje Ministarstvo za naučno-tehnološki razvoj, visoko obrazovanje i informaciono društvo Republike Srpske.

Hemijsko inženjerstvo kao studijski program Tehnološkog fakulteta, ima mogućnost da obezbjeđuje međunarodnu saradnju i mobilnost akademskog osoblja i studenata, a što je institucionalno riješeno kroz Kancelariju za međunarodnu i međuuniverzitetsku saradnju i prodekane.

Na web stranici se nalazi lista projekata koji su realizirani ili su u fazi realizacije.

Uspostavljeni su međunarodni programi razmjene (Erasmus, Western Balkanship i dr.). Brojni su međunarodni i nacionalni projekti u tijeku te se iz tih izvora financiraju i dodatne mobilnosti akademskog osoblja.

Slabe strane:

Na Web stranici Tehnološkog fakulteta nisu posebno prikazani projekti koje realizira studijski program Tekstilno inženjerstvo.

Mali broj projekata koji su aplicirani kako na domaćem tako i na međunarodnom nivou.

Vrlo nizak nivo mobilnosti studenata i akademskog osoblja.

Preporuke za unapređenje:

Povećati nivo mobilnosti kroz podsticanje iste i omogućiti lakše prepoznavanje stečenih kompetencija.

Povećati nivo aplikacija kako na domaćem tako i međunarodne projekte koji dovode do povećane mobilnosti.

KRITERIJUM 10. Mobilnost akademskog osoblja i studenata**Ocjena ispunjenosti:****IV**

3.3 Preporuka za akreditaciju

Nakon uvida u dostavljenu dokumentaciju i posjete visokoškolskoj ustanovi i uvida u realno stanje od strane Komisije stručnjaka, utvrđen je sljedeći nivo ispunjenosti zahtjeva standarda i kriterijuma:

STUDIJSKI PROGRAM	NIVO ISPUNJENOSTI ZAHTEVA									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Tekstilno inženjerstvo	III	IV	III	IV	III	III	III	IV	IV	IV
2. Tekstilno inženjerstvo	III	IV	III	IV	III	III	III	IV	IV	IV

Komisija na osnovu uvida u dokumentaciju i obavljenog vanjskog vrednovanja studijskih programa, **preporučuje** akreditaciju studijskih programa Tekstilno inženjerstvo prvi ciklus i Tekstilno inženjerstvo drugi ciklus Tehnološkog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci

Članovi Komisije:

Prof. dr Husejin Keran

stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, predsjednik

Prof. dr Selma Čorbo

stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član

Prof. dr Enisa Omanović-Miklićanin

stručnjak iz reda akademske zajednice BiH, član

Prof. dr Damir Magdić

međunarodni stručnjak, član

Dr Emina Boškailo

stručnjak iz reda privrede i prakse, član

Omar Zerem, MA

student, član

